

Obvestilo Komisije**Smernice za poročanje o obvladovanju tveganj nesreč, člen 6(1)d Sklepa št. 1313/2013/EU**

(2019/C 428/07)

Opomba: sklicevanje na Sklep št. 1313/2013/EU (UL L 347, 20.12.2013, str. 924) bi bilo treba razumeti kot sklicevanje na Sklep št. 1313/2013/EU, kakor je bil spremenjen s Sklepom (EU) 2019/420 (UL L 77 I, 20.3.2019, str. 1).

Ob upoštevanju člena 28(1)a Sklepa št. 1313/2013/EU sklicevanje na države članice vključuje sodelujoče države, kakor so opredeljene v členu 4(12) Sklepa št. 1313/2013/EU.

Kazalo

	<i>Stran</i>
Smernice za poročanje o obvladovanju tveganj nesreč, člen 6(1)d Sklepa št. 1313/2013/EU	9
Uvod	9
Cilj in področje uporabe	9
PREDLOGA ZA ZBIRNO POROČILO O OBVLADOVANJU TVEGANJ NESREČ	11
Del I. Ocena tveganj	11
Del II. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganj	17
Del III. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami	22
NAVODILA, PRILOŽENA PREDLOGI	25
Del I. Ocena tveganj	25
1.1 Uvod	25
1.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 1–8 predloge (del I)	26
Del II. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganj	30
2.1 Uvod	30
2.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 9–20 predloge (del II)	30
Del III. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami	32
3.1 Uvod	32
3.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 21–24 predloge (del III)	32
PRILOGA	35
Neizčrpen seznam tveganj, pomembnih na podlagi zakonodaje in/ali politik EU	35
Neizčrpen seznam medsektorskih področij v skupnem interesu v zakonodaji in/ali politikah EU	38

Smernice za poročanje o obvladovanju tveganj nesreč, člen 6(1)d Sklepa št. 1313/2013/EU**Uvod**

Države članice morajo v skladu s Sklepom št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite ⁽¹⁾, kakor je bil spremenjen 21. marca 2019 ⁽²⁾, Komisiji predložiti povzetke pomembnih elementov svojih ocen tveganja in oceno svoje zmožnosti obvladovanja tveganj s poudarkom na ključnih tveganjih. Predložiti morajo tudi informacije o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, potrebnih za obravnavanje ključnih tveganj s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganj z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami ⁽³⁾.

Komisija je dobila nalogo, naj skupaj z državami članicami do 22. decembra 2019 razvije smernice glede predložitve povzetka ⁽⁴⁾.

Te smernice so pripravljene v obliki predloge, v kateri so navedena vsa glavna vprašanja, ki jih je treba obravnavati v nacionalnih povzetkih, in priloženih navodil za ustrezno izpolnitev predloge. Smernice niso zavezujoče, zasnovane pa so tako, da pomagajo povzeti ustrezne vidike:

1. ocene tveganja s poudarkom na ključnih tveganjih,
2. ocene zmožnosti obvladovanja tveganj s poudarkom na ključnih tveganjih
3. ter opisa prednostnih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami.

Povzetek ustreznih elementov ocene tveganja in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj bi moral biti osredotočen na ključna tveganja. Ključna tveganja opredelijo države članice. Te morajo svoje povzetke Komisiji prvič poslati do 31. decembra 2020. Nato bi jih morale poslati vsaka tri leta in ob vsaki večji spremembi.

Državam članicam v skladu s členom 6(1) ni treba izmenjati občutljivih informacij, katerih razkritje bi lahko škodilo njihovim bistvenim varnostnim interesom.

Te smernice nadomeščajo obvestilo Komisije o smernicah za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja ⁽⁵⁾.

Cilj in področje uporabe

Smernice so zasnovane tako, da državam članicam olajšujejo poročanje in jim tako pomagajo pri doseganju ciljev iz Sklepa št. 1313/2013/EU, da bi se zlasti:

- doseгла „visoka raven zaščite pred nesrečami s preprečevanjem ali zmanjševanjem njihovih morebitnih posledic, spodbujanjem preventivne kulture in izboljšanjem sodelovanja med službami civilne zaščite in drugimi pristojnimi službami“ ⁽⁶⁾;
- Komisiji predložile informacije, potrebne za izpolnitev njenih obveznosti na podlagi člena 5, ki so zlasti:
 - (a) skrb za izboljšanje temeljnega znanja o tveganjih nesreč kot tudi za dodatno olajševanje in spodbujanje sodelovanja ter izmenjave znanj, rezultatov znanstvenih raziskav in inovacij, dobrih praks in informacij, tudi med državami članicami, ki so izpostavljene skupnim tveganjem;
 - (b) podpiranje in spodbujanje držav članic pri ocenjevanju in prikazovanju tveganj z izmenjavo dobrih praks, olajševanjem dostopa do posebnih znanj in izvedenskih mnenj o vprašanih skupnega interesa;

⁽¹⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 924.

⁽²⁾ Sklep (EU) 2019/420 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2019 (UL L 77, 20.3.2019, str. 1).

⁽³⁾ Člen 6(1) Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽⁴⁾ Člen 6(3) Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽⁵⁾ Obvestilo Komisije – Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja (2015/C 261/03) (UL C 261, 8.8.2015, str. 5).

⁽⁶⁾ Člen 3.1(a) Sklepa št. 1313/2013/EU.

- (c) priprava in redno posodabljanje medsektorskega pregleda ter prikaza tveganj za naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, s katerimi bi se lahko soočila Unija, pri čemer se uporabi usklajen pristop na področjih različnih politik, na katerih je mogoče obravnavati preventivo pred nesrečami ali vplivati nanjo, ter ustrezno upoštevajo verjetne posledice podnebnih sprememb;
 - (d) spodbujanje izmenjave dobrih praks pri pripravi nacionalnih sistemov civilne zaščite za ukrepanje ob posledicah podnebnih sprememb;
 - (e) spodbujanje in podpiranje držav članic pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti za obvladovanje tveganj z izmenjavo dobrih praks ter olajševanje dostopa do specifičnih znanj in izvedenskih mnenj o vprašanih skupnega interesa;
 - (f) zbiranje in razširjanje informacij, ki jih dajo na voljo države članice, organiziranje izmenjave izkušenj o ocenjevanju zmožnosti obvladovanja tveganj ter omogočanje izmenjave dobrih praks pri načrtovanju preventive in pripravljenosti, vključno s prostovoljnimi medsebojnimi pregledi;
 - (g) v skladu z roki iz točke (c) člena 6 redno poročanje Evropskemu parlamentu in Svetu o napredku pri izvajanju člena 6;
 - (h) spodbujanje uporabe različnih skladov Unije, ki jih je mogoče nameniti za trajnostno preventivo pred nesrečami, ter spodbujanje držav članic in regij, naj izkoristijo tovrstne možnosti financiranja;
 - (i) poudarjanje pomena preventive pred tveganji, podpiranje držav članic pri ozaveščanju in obveščanju javnosti ter izobraževanju, pa tudi podpiranje prizadevanj držav članic za obveščanje javnosti o sistemih za alarmiranje z zagotavljanjem smernic o takih sistemih, tudi na čezmejni ravni;
 - (j) spodbujanje preventivnih ukrepov v državah članicah in tretjih državah iz člena 28 z izmenjavo dobrih praks ter olajševanjem dostopa do specifičnih znanj in izvedenskih mnenj o vprašanih skupnega interesa ter
 - (k) izvajanje dodatnih podpornih in dopolnilnih preventivnih dejavnosti, potrebnih za doseg cilja iz točke (a) člena 3 (1), v tesnem sodelovanju z državami članicami;
- Komisiji predložile informacije, potrebne za določitev prednostnih nalog in ukrepov za obvladovanje tveganj nesreč na podlagi različnih skladov in instrumentov EU ter njihovo podporo;
- pomagale oblikovati bolj ozaveščene odločitve o tem, kako prednostno razvrstiti in razdeliti naložbe v ukrepe na področju preventive, pripravljenosti in odziva.

Države članice so v skladu z zahtevami iz veljavne zakonodaje na področju civilne zaščite (člen 6 Sklepa št. 1313/2013/EU) Komisiji predložile povzetke svojih nacionalnih ocen tveganj (decembra 2015 in 2018) ter ocene zmožnosti obvladovanja tveganj (avgusta 2018). Prejeti prispevki so pokazali, da so bile te ocene pripravljene na podlagi različnih postopkov in metodologij.

S temi smernicami je postopek poročanja na podlagi člena 6 bistveno poenostavljen in racionaliziran. Smernice temeljijo na izkušnjah s praktičnim izvajanjem nacionalnih ocen tveganj in prikazovanjem večjih tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, v državah članicah, ter na nacionalnih poročilih o oceni zmožnosti obvladovanja tveganj, poslanih Komisiji. V njih so upoštevani tudi prejšnji delovni dokument služb Komisije z naslovom „Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč“ ⁽⁷⁾ in Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja ⁽⁸⁾. Upoštevane so tudi zahteve na podlagi veljavne zakonodaje EU, pri čemer smernice ne vplivajo na obveznosti, ki izhajajo iz nje ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Delovni dokument služb Komisije, Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč (SEC(2010) 1626 final).

⁽⁸⁾ Glej opombo 5.

⁽⁹⁾ Glej v Prilogi Neizčrpen seznam tveganj, pomembnih na podlagi zakonodaje in/ali politik EU, ter Neizčrpen seznam medsektorskih področij v skupnem interesu v zakonodaji in/ali politikah EU.

PREDLOGA ZA ZBIRNO POROČILO O OBVLADOVANJU TVEGANJ NESREC

Del I. Ocena tveganj

1. Postopek ocenjevanja tveganj

Opišite, kako se postopek ocenjevanja tveganj sklada s splošnim okvirom za obvladovanje tveganj nesreč. Podrobno navedite zakonodajne, postopkovne in institucionalne vidike. Pojasnite, ali je za oceno tveganj odgovorna nacionalna raven ali ustrezna podnacionalna raven.

2. Posvetovanje z ustreznimi organi in deležniki

Opišite, kdo od ustreznih organov in deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja.
Če je primerno: opišite naravo njihove udeležbe ter navedite njihove vloge in pristojnosti.

3. Opredelitev ključnih tveganj na nacionalni ali podnacionalni ravni

Opredelite ključna tveganja, ki bi lahko imela pomembne škodljive posledice za ljudi ter pomembne gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno z varnostjo).

Med navedenimi ključnimi tveganji opredelite:

3.1 ključna tveganja z morebitnimi škodljivimi čezmejnimi posledicami, ki izhajajo iz sosednje države ali držav ali bi te lahko prizadela;

3.2 ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami.

Po potrebi:

3.3 opredelite ključna tveganja, pričakovana v prihodnosti. Med njimi so lahko nastajajoča tveganja ⁽¹⁰⁾, ki bi lahko imela pomembne škodljive posledice za ljudi ter pomembne gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno s posledicami za varnost).

4. Opredelitev posledic podnebnih sprememb

Ugotovite, katera od zgoraj navedenih ključnih tveganj so neposredno povezana s posledicami podnebnih sprememb. Po potrebi upoštevajte obstoječo nacionalno in podnacionalno strategijo in/ali akcijski načrt za prilagajanje podnebnim spremembam ⁽¹¹⁾ ali po potrebi ustrezne ocene tveganja in ranljivosti za podnebne spremembe.

5. Analiza tveganja

Opišite stopnje verjetnosti in posledice opredeljenih ključnih tveganj (v odgovoru na vprašanje 3), vključno s ključnimi čezmejnimi tveganji in ključnimi tveganji z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, ter po potrebi prihodnjimi in/ali nastajajočimi tveganji.

Če je primerno, rezultate prikažite tudi v matriki, v kateri se upošteva eno samo tveganje, ali drugem grafičnem prikazu/modelu.

Po potrebi: na kratko opišite metode, modele in tehnike, uporabljene za oceno verjetnosti in posledic različnih tveganj ali scenarijev tveganj.

6. Prikazovanje tveganj

Navedite, ali so bili izdelani prikazi tveganj, ki ponazarjajo pričakovano prostorsko porazdelitev ključnih tveganj, opredeljenih v fazah opredelitve in analize (vprašanja 3, 4 in 5). Če so bili taki prikazi izdelani, jih po potrebi vključite.

⁽¹⁰⁾ Glej predlogo (vprašanje 3).

⁽¹¹⁾ Povezave do nacionalnih strategij in načrtov za prilagajanje so na voljo tudi na spletišču Climate Adapt: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>.

7. Spremljanje in pregled ocene tveganj

Na kratko opišite sistem, vzpostavljen za spremljanje in pregled ocene tveganj, da se upoštevajo novosti.

8. Sporočanje rezultatov ocene tveganj

Opišite postopek sporočanja in razširjanja rezultatov nacionalne ocene tveganj. Na kratko opišite, kako se rezultati ocene tveganj izmenjujejo med oblikovalci politike, različnimi javnimi organi z različnimi vrstami pristojnosti, različnimi ravni uprave in drugimi ustreznimi deležniki. Navedite, ali in kako se širši javnosti zagotovijo informacije o rezultatih ocene tveganj, da se seznani s tveganji v svoji državi ali regiji in/ali se ji omogoči, da sprejme informirane odločitve za svojo zaščito.

Neobvezno: dobre prakse

Na kratko opišite novejša dobre prakse, povezane z vprašanji 1–8.

Del II. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganj**9. Zakonodajni, postopkovni in/ali institucionalni okvir**

Opišite okvir, vzpostavljen za postopke ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj. Navedite, ali temelji na pravnem aktu, strateškem načrtu, izvedbenem načrtu ali drugih postopkovnih okvirih.

Če je primerno: navedite, kako pogosto se ocenjuje zmožnost obvladovanja tveganj
Navedite, ali se ocena zmožnosti obvladovanja tveganj uporablja za odločanje.

10. Vloge in pristojnosti pristojnih organov

Opišite vloge in pristojnosti pristojnih organov na nacionalni ali podnacionalni ravni (kakor je primerno), pri čemer razlikujte med oceno tveganja, preventivo pred tveganji, pripravljenostjo in odzivom, ter se osredotočite na obvladovanje opredeljenih ključnih tveganj. Opišite, kako je med temi pristojnimi organi zagotovljeno horizontalno usklajevanje (medsektorski pristop), ter se pri tem osredotočite na obvladovanje opredeljenih ključnih tveganj.

11. Vloge ustreznih deležnikov

Navedite, ali so ustrezni deležniki obveščeni o postopkih obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja in vključeni vanje. Če so, opišite, kako.

12. Postopki in ukrepi na nacionalni, podnacionalni in lokalni ravni

Opišite postopke, vzpostavljene za zagotovitev vertikalnega sodelovanja med organi na nacionalni, podnacionalni in lokalni ravni, vključenimi v postopke obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja.

13. Postopki in ukrepi na čezmejni, medregionalni in mednarodni ravni

Opišite postopke, vzpostavljene za zagotovitev sodelovanja na čezmejni, medregionalni in mednarodni ravni za obvladovanje tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja. Opišite ukrepe, vzpostavljene za zagotovitev obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja.

Če je primerno: navedite, ali so politike obvladovanja tveganj nesreč razvite tako, da se upoštevajo mednarodne zaveze, kot so Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030 in cilji trajnostnega razvoja iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

14. Osredotočenost na ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam

Navedite, ali so za opredeljena ključna tveganja, povezana s podnebnimi spremembami (vprašanje 4), na nacionalni ali podnacionalni ravni (kakor je primerno) vzpostavljene sinergije med ukrepi za zmanjševanje tveganj nesreč in ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam. Če so, opišite, kako.

15. Osredotočenost na ukrepe za zaščito ključne infrastrukture

Navedite, ali so vzpostavljeni ukrepi za zaščito kritične infrastrukture, ki se šteje za pomembno za nadaljevanje izvajanja ključnih družbenih funkcij.

16. Viri financiranja

Navedite, ali proračun omogoča prožno dodelitev sredstev v primeru nujne potrebe in koliko skladi za nesreče spodbujajo preventivno ukrepanje.

Opišite vire financiranja (npr. nacionalna, podnacionalna, javna, zasebna sredstva, vključno z zavarovanjem, sredstva EU in druga mednarodna sredstva), uporabljene za sprejemanje prednostnih ukrepov na področju obvladovanja tveganj nesreč pri ocenjevanju in preprečevanju opredeljenih ključnih tveganj ter pripravi in odzivanju nanje.

17. Infrastruktura, sredstva in oprema

Opišite, kako se zagotovi, da je na voljo dovolj sredstev za ublažitev posledic nesreč in takojšen odziv na nesreče, povezane z opredeljenimi ključnimi tveganji.

18. Osredotočenost na zbiranje podatkov o izgubah zaradi nesreč in postopke

Navedite, ali je vzpostavljen sistem za zbiranje podatkov o izgubah zaradi nesreč. Opišite, kako se zbirajo podatki v zvezi z opredeljenimi ključnimi tveganji.

19. Osredotočenost na opremo in postopke sistemov zgodnjega opozarjanja

Opišite sisteme, vzpostavljene za zgodnje odkrivanje nevarnosti in spremljanje opredeljenih ključnih tveganj. Navedite, ali so v sistem vključene metodologije napovedovanja.

20. Informacije in obveščanje o tveganjih za ozaveščanje javnosti

Opišite, kako je javnost obveščena o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri soočanju s tveganji. Navedite na primer, ali je vzpostavljena strategija za izobraževanje javnosti in ozaveščanje. Navedite, ali in kako so ciljne skupine vključene v opredelitev ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanje dejavnosti sporočanja informacij in obveščanja o tveganjih.

Neobvezno: dobre prakse

Na kratko opišite novejša dobre prakse, povezane z vprašanji 9–20.

Del III. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami

21. Ključna tveganja s čezmejnimi posledicami

Navedite ključna tveganja s čezmejnimi posledicami.

Za vsako ključno tveganje s čezmejnimi posledicami izpolnite naslednji okvir:

22. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost

22.1 Opišite obstoječe in načrtovane prednostne preventivne ukrepe.

22.2 Opišite obstoječe in načrtovane prednostne ukrepe za pripravljenost.

Če je v skladu z zakonodajo ali politikami EU že treba poročati o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnava to tveganje, navedite le vsa tista poročila, ki so bila Komisiji že poslana.

Po potrebi:

23. Tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami

Navedite vsa tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami.

Za vsako tveganje z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami izpolnite naslednji okvir:

24. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost

24.1 Opišite obstoječe in načrtovane prednostne preventivne ukrepe.

24.2 Opišite obstoječe in načrtovane prednostne ukrepe za pripravljenost.

Če je v skladu z zakonodajo ali politikami EU že treba poročati o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnava to tveganje, navedite le vsa tista poročila, ki so bila Komisiji že poslana.

NAVODILA, PRILOZENA PREDLOGI

Del I. Ocena tveganj

1.1 Uvod

Namen ocene tveganj je zagotoviti prispevek k postopku odločanja ter načrtovanju za obvladovanje tveganj nesreč in načrtovanju zmogljivosti za oblikovalce politike in ustrezne deležnike, vključno s tistimi iz zasebnega sektorja; obveščati javnost o tveganjih ter spremljati in pregledovati tveganja in ranljivosti. Z oceno je torej zagotovljena podlaga za načrtovanje za obvladovanje tveganj nesreč in izvajanje povezanih ukrepov. V ta namen je Evropska komisija že leta 2010 pripravila „Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč“ ⁽¹²⁾ in redno zagotavlja „Pregled tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, s katerimi se lahko sooči Evropska unija“ ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Delovni dokument služb Komisije, Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč (SEC(2010) 1626 final).

⁽¹³⁾ Delovni dokument služb Komisije, Pregled tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, s katerimi se lahko sooči Evropska unija (SWD(2017) 176 final).

Politike v zvezi s tveganjem nesreč na evropski ravni obravnavajo različne teme, vključno z naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek, in sicer gozdnimi požari, nevarnostmi za zdravje, pandemijami, industrijskimi tveganji, kemičnimi, biološkimi, radiološkimi in jedrskimi (KBRJ) grožnjami in varnostjo (kibernetsko varnostjo, terorizmom). Poleg tega so za obvladovanje tveganj nesreč pomembne tudi druge politike, vključno s podnebno in okoljsko politiko.

V skladu s členom 4(7) Sklepa št. 1313/2013/EU „ocena tveganja“ pomeni celoten medsektorski postopek ugotavljanja, analize in evalvacije tveganja na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni. Evalvacija tveganja ⁽¹⁴⁾ je pomemben del ocene tveganja za podporo odločitvam in ugotavljanje, kje so potrebni dodatni ukrepi. Vendar za namene teh smernic glede na politično naravo te faze poročanje o rezultatih evalvacije tveganja ni potrebno. Če ocena tveganja že vključuje evalvacijo tveganj, se lahko predloži Komisiji.

1.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 1–8 predloge (del I)

Vprašanje 1 Postopek ocenjevanja tveganj

Opišite, kako se postopek ocenjevanja tveganj sklada s splošnim okvirom za obvladovanje tveganj nesreč. Podrobno navedite zakonodajne, postopkovne in institucionalne vidike. Pojasnite, ali je za oceno tveganja odgovorna nacionalna raven in/ali ustrezna podnacionalna raven.

Navedite, ali je treba v skladu z zakonodajo ali drugimi postopkovnimi ali institucionalnimi zahtevami (npr. določenim dokumentom politike) izvesti nacionalno ali ustrezno podnacionalno oceno tveganja. Navedite usklajevalni organ, pristojen za vodenje nacionalnega postopka ocenjevanja tveganj.

Zakonodajni okvir/okvir politike lahko oblikovalcem politik v državah pomaga vzpostaviti učinkovite večagencijske mehanizme za usklajevanje sodelovanja na nacionalni ravni pri obravnavanju opredeljenih tveganj. Z njim se izboljša tudi sodelovanje med domačimi agencijami/organi, namen česar je izboljšati zmožnost države, da se odzove na razvijajoča se tveganja.

Na podlagi analize EU o nacionalnih poročilih o zmožnosti obvladovanja tveganj, poslanih Komisiji leta 2018, je večina držav članic priznala pomen tega, da postopek ocenjevanja tveganj temelji na zakonodajnem ali postopkovnem okviru. Vendar imajo nekatere države ločene zakonodajne okvire za različna tveganja, ki na primer izhajajo iz različnih zakonodajnih zahtev EU ⁽¹⁵⁾.

Vprašanje 2 Posvetovanje z ustreznimi organi in deležniki

Opišite, kako širok krog ustreznih organov in deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja.

Če je primerno: opišite naravo njihove udeležbe ter navedite njihove vloge in pristojnosti.

Pri pripravi ocene tveganja je pomembno, da se v postopek vključijo različni ustrezni deležniki. S tem so spodbujeni, naj prispevajo k procesu obvladovanja tveganj nesreč. Med ustreznimi organi in deležniki so lahko nacionalni in regionalni organi, vključno s tistimi, ki ne prispevajo neposredno k postopku ocenjevanja, kot so akademska skupnost, raziskovalne organizacije in zasebni sektor.

Vprašanje 3 Opredelitev ključnih tveganj na nacionalni ali podnacionalni ravni

Opredelite ključna tveganja ⁽¹⁶⁾, ki bi lahko imela pomembne škodljive posledice za ljudi ter gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno z varnostjo).

Opredelite ključna tveganja na nacionalni ali podnacionalni ravni.

Po potrebi: opišite, katere metode/viri podatkov so bili uporabljeni za opredelitev ključnih tveganj na nacionalni in/ali ustrezni podnacionalni ravni. Po potrebi navedite, ali je opredelitev tveganja temeljila na enem ali več različnih scenarijih, povezanih z glavnim dogodkom, ali na splošni verjetnostni analizi na nacionalni ravni. Po potrebi navedite, ali je bil pri oblikovanju scenarija/modela tveganja in opredelitvi tveganj, ki jih prinašajo obstoječa ključna tveganja, uporabljen pristop, ki vključuje več nevarnosti (tj. kateri kaskadni učinki nesreč so bili proučeni).

⁽¹⁴⁾ Evalvacija tveganja je postopek primerjave rezultatov analize tveganja z merili tveganja, da se ugotovi, ali sta tveganje in/ali njegov obseg sprejemljiva. Merila tveganja so referenčni pogoji, glede na katere se oceni pomembnost tveganja. Med njimi so lahko povezani stroški in koristi, pravne zahteve, družbenoekonomski in okoljski dejavniki, pomisleki in deležniki.

⁽¹⁵⁾ EU na nekaterih področjih določa posebne zakonodajne zahteve, kot so direktiva EU o poplavah (Direktiva 2007/60/ES), okvirna direktiva EU o vodah (Direktiva 2000/60/ES), direktiva EU Seveso III (Direktiva 2012/18/EU) in direktiva EU o kritični infrastrukturi (Direktiva 2008/114/ES).

⁽¹⁶⁾ Države članice morajo opredeliti obstoječa ključna tveganja na nacionalni ali podnacionalni ravni.

Opredelitev tveganj je postopek iskanja, prepoznavanja in opisovanja tveganj, po možnosti v verjetnostnem smislu. Gre za postopek preverjanja in predhodni korak, ki vodi v naslednjo fazo analize tveganja. Opredelitev tveganj bi morala čim bolj temeljiti na kvantitativnih (preteklih in najnovejših statističnih) podatkih. Da bi se opredelila tudi prihodnja tveganja, bi bilo priporočljivo uporabiti postopke oblikovanja scenarijev in modelske napovedi. Za obravnavanje tveganj, ki jih je težko izmeriti ali pri katerih je mogoče razvrstiti informacije, povezane s tveganjem, bi bilo v najboljšem primeru treba najti alternativne rešitve. Včasih bodo v tej fazi opredeljena le tveganja. To pomeni, da bodo opredeljene vrste dogodkov, ki se lahko v določenem časovnem okviru zgodijo na določenem ozemlju. Vendar se običajno v fazi opredelitve tveganj že proučijo posledice (morebitni učinki) nevarnosti ali pojava tveganj. Podatki o učinkih se lahko zberejo kvalitativno (npr. s strokovnimi mnenji, obveščevalnimi informacijami, tehnikami induktivnega sklepanja in drugače).

Različna tveganja zahtevajo različne analize. **Verjetnost** je na splošno lažje oceniti za naravne nevarnosti zaradi njihovih preteklih pojavitev. Oceniti jo je mogoče kvalitativno (zelo velika, velika, srednja, majhna, zelo majhna verjetnost) ali kvantitativno (obdobje ponovnega pojava, verjetnost pojava v enem letu, petih letih, 100 letih itd.). Pri nekaterih tveganjih ni mogoče opredeliti, kako verjetno se bo dogodek zgodil, in po potrebi bi bilo treba izvesti alternativne ocene. Kadar je mogoče, bi bilo treba verjetnost pojava dogodka ali tveganja oceniti glede na preteklo pogostost dogodkov v podobnem obsegu in na podlagi razpoložljivih statističnih podatkov, pomembnih za analizo glavnih dejavnikov, ki lahko pomagajo opredeliti naraščajoče trende, kot so tisti, povezani s podnebnimi spremembami. Geološki podatki bi lahko na primer pomagali podaljšati obdobje za preiskavo nekaterih tveganj (npr. vulkani, potresi, cunamiji).

Kvalitativno in kvantitativno bi bilo treba oceniti tudi stopnjo **posledic** ⁽¹⁷⁾. Analiza učinka bi se morala čim bolj opirati na empirične dokaze in izkušnje iz podatkov o preteklih nesrečah ali na vzpostavljene kvantitativne modele posledic. Kadar je mogoče, bi bilo treba posledice vsakega pojava tveganja ali nevarnosti oceniti glede na pomembne škodljive posledice za štiri kategorije: posledice za ljudi, gospodarske posledice, okoljske posledice in politične/družbene posledice (vključno s posledicami za varnost). Kategorije in merila različnih posledic je mogoče povzeti, kot sledi:

- *posledice za ljudi*, pri čemer se upoštevajo smrtne žrtve, pogrešane osebe, poškodovane in bolne osebe ter osebe, ki jih je treba evakuirati ali ki izgubijo dostop do osnovnih storitev. Merila so običajno količinsko opredeljena,
- *gospodarske posledice*, pri čemer se upoštevajo finančne in materialne izgube, pa tudi ekonomske izgube v različnih gospodarskih panogah. Merila so običajno količinsko opredeljena. Kadar je mogoče, bi bilo treba oceniti posredne gospodarske izgube,
- *okoljske posledice*, pri čemer se upoštevajo posledice za naravne vire, zavarovana območja in habitate (gozdove, kopensko biotsko raznovrstnost, vodne in morske ekosisteme itd.), naravno in mestno okolje. V to kategorijo je mogoče vključiti posledice za kulturno dediščino ⁽¹⁸⁾. Merila so običajno kvalitativna, lahko pa so tudi kvantitativna na podlagi stroškov zaradi izgub ali obnove, ali ocenjena kvalitativno na podlagi obsega škode ali časa, potrebnega za povrnitev v prvotno stanje,
- *politične/družbene posledice (vključno z varnostjo)*, pri čemer se upoštevajo motnje v vsakdanjem življenju/uporabi kritičnih zmogljivosti (energetika, zdravstvo, izobraževanje itd.), vodna in prehranska varnost, socialni nemiri, grožnje socialni varnosti ter zmožnost upravljanja in nadzorovanja države. Ta kategorija včasih vključuje psihološke učinke. Merila so običajno kvalitativna.

V vsaki kategoriji posledic (za ljudi, gospodarskih, okoljskih in političnih/družbenih posledic) bi bilo treba relativni pomen posameznih posledic razvrstiti z uporabo enega samega sklopa meril za oceno relativnega učinka, ki se uporablja za različna tveganja ali scenarije tveganj. Posledice za ljudi bi bilo treba izmeriti glede na število prizadetih ljudi, gospodarske posledice pa v nacionalni valuti. Kadar je mogoče, bi bilo treba okoljske posledice količinsko opredeliti v ekonomskem smislu, razvrstiti pa jih je mogoče tudi nekvantitativno, npr. (1) omejene/nepomembne, (2) manjše/precejšnje, (3) zmerne/resne, (4) znatne/zelo resne in (5) katastrofalne/uničujoče. S podobno kvalitativno lestvico je mogoče izmeriti tudi politične/družbene posledice (vključno s posledicami za varnost). S kvantitativno analizo je mogoče numerično opredeliti obseg posledic (zelo majhen, majhen, zmeren, velik ali zelo velik).

Kadar je mogoče, bi moralo biti ocenjevanje posledic povezano s splošnimi in konkretnimi cilji ter smernicami za poročanje iz Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč (Sendajski okvir) ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁷⁾ Delovni dokument služb Komisije, Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč (SEC(2010) 1626 final).

⁽¹⁸⁾ Glede na to, da so metodološki pristopi različni, se priznava, da se lahko posledice za kulturno dediščino razvrstijo kot gospodarske posledice (če so ocenjene kvantitativno) ali okoljske posledice (če so ocenjene kvalitativno). Države članice bi morale po potrebi navesti, kako so razvrščene posledice za naravno dediščino.

⁽¹⁹⁾ Urad Organizacije združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč (UNDRR), *Technical guidance for monitoring and reporting on progress in achieving the global targets of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction* (Tehnične smernice za spremljanje napredka pri doseganju splošnih ciljev iz Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč in poročanje o njem) <https://www.preventionweb.net/publications/view/54970>.

Te štiri kategorije posledic je mogoče upoštevati kratko- in srednjeročno, poleg tega pa je lahko za nekatere okoliščine značilna močna soodvisnost, kot je število ljudi, ubitih in poškodovanih zaradi rušenja zgradb zaradi potresov. Kadar je primerno, bi se lahko te štiri kategorije posledic upoštevale pri ocenjevanju posledic vsakega analiziranega dogodka ali tveganja, vključno s ključnimi tveganji, opredeljenimi v vprašanju 3, ki vključujejo tudi ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, po potrebi pa tudi ključna prihodnja in nastajajoča tveganja. Te štiri kategorije je mogoče uporabiti tudi pri pripravi scenarijev tveganja in ocen več tveganj (opisanih v nadaljevanju) v fazah opredelitve in analize tveganj.

Za opredelitev ključnih tveganj je mogoče uporabiti več metod in tehnik⁽²⁰⁾. Med njimi so lahko merila tveganja, metode, ki temeljijo na dokazih, pregledi geoloških, preteklih in statističnih podatkov, kontrolni sezname, obveščevalne informacije, sistematični skupinski pristopi (kadar skupina strokovnjakov sledi sistematičnemu postopku za opredelitev tveganj s strukturiranim sklopom napotkov ali vprašanj) in induktivne tehnike sklepanja. Obstajajo tehnike za celovitejši postopek opredelitve tveganj⁽²¹⁾.

Analiza scenarijev tveganj je lahko po potrebi koristna za opredelitev morebitnih ključnih tveganj, vključno s prihodnjimi in/ali nastajajočimi ključnimi tveganji, ključnimi tveganji s čezmejnimi posledicami in ključnimi tveganji z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami. Je tudi sredstvo za sporočanje, kako ustvariti pregled prihodnjih negotovosti in dejavnikov, ki vplivajo na odločitve, ki jih je treba sprejeti danes.

Cilj nacionalnih analiz tveganj ni zgolj upoštevanje zgolj analize modelov/scenarijev, v katerem se upošteva eno tveganje (če so bili ti v fazi opredelitve tveganj ustvarjeni), ampak tudi nekaterih scenarijev ali modelov, v katerih se upošteva več tveganj.

Pristop, pri katerem se upošteva več tveganj, zajema vidik, ki vključuje več nevarnosti in ranljivosti. Ocena več tveganj vključuje morebitne okrepitve in kaskadne učinke, ki izhajajo iz medsebojnega delovanja z drugimi tveganji. Povedano drugače, eno tveganje se lahko poveča zaradi drugega tveganja ali ker se je zaradi druge vrste dogodka bistveno spremenila ranljivost ali izpostavljenost sistema. Vidik, ki zajema več ranljivosti, se nanaša na raznolikost občutljivih ciljev, ki so izpostavljeni tveganju, kot so prebivalstvo, prometni sistemi in infrastruktura, zgradbe in kulturna dediščina. Pri teh morebitnih ciljih so razvidne različne vrste ranljivosti za različne nevarnosti, za preprečevanje in premagovanje nevarnosti pa so potrebne različne vrste zmogljivosti.

Pri analizi scenarija, v katerem se upošteva več tveganj, se običajno upoštevajo naslednji elementi:

- opredelitev morebitnih scenarijev, v katerih se upošteva več tveganj, pri čemer se najprej obravnava dani dogodek in oceni možnost sprožitve drugih tveganj ali dogodkov,
- analiza izpostavljenosti in ranljivosti za vsako posamezno tveganje v okviru različnih vej scenarijev, pa tudi medsebojnih odvisnosti nevarnosti in ranljivosti,
- ocena tveganja za vsak neželeni dogodek in scenarije, v katerih se upošteva več tveganj. Programska orodja, kot je sistem za podporo pri odločanju za prikazovanje scenarijev, pri katerih se upošteva več tveganj, je mogoče uporabiti za pomoč pri vizualizaciji in izvajanju scenarijev ter zagotavljanju informacij o njih.

Te smernice niso namenjene spodbujanju določenega načina obravnavanja scenarijev ali modelov, pri katerih se upošteva več tveganj, ampak so v njih poudarjene nekatere dobre prakse, opisane v literaturi, kot so tehnološke nesreče, ki jih povzročijo naravne nevarnosti (NaTech – Natural Hazard Triggering Technological Disasters), ki vključujejo potrese, strele in poplave.

Vprašanje 3.1 Opredelitev ključnih tveganj s čezmejnimi posledicami

Vsa ključna tveganja z morebitnimi škodljivimi čezmejnimi posledicami, ki izhajajo iz sosednje države ali držav ali ki bi te lahko prizadela.

Po potrebi navedite, ali je bil pri oblikovanju scenarija in opredelitvi ključnih tveganj s čezmejnimi posledicami uporabljen pristop, ki vključuje več nevarnosti. Navedite na primer, ali so se upoštevali kaskadni učinki nesreč.

Pri opredelitvi ključnih tveganj z morebitnim čezmejnimi učinkom in oceni njihovih ustreznih posledic je mogoče upoštevati: (i) posledice, ki izhajajo iz tveganj, nastalih v sosednji državi ali državah, (ii) posledice, ki se razširijo v sosednjo državo ali države, in (iii) posledice, ki hkrati prizadenejo dve ali več držav. Pri upoštevanju učinkov na sosednjo državo ali države ne gre za kvalitativno ali kvantitativno oceno morebitnih posledic, ampak za predstavlo o tem, ali se lahko pojavijo škodljive posledice (npr. oblak vulkanskega pepela, ki sega v zračni prostor sosednje države).

⁽²⁰⁾ Priloga 3 k delovnem dokumentu služb Komisije, Smernice za ocenjevanje in prikaz tveganj na področju obvladovanja nesreč (SEC (2010) 1626 final).

⁽²¹⁾ Poročilo Skupnega raziskovalnega središča, Priporočila za nacionalno oceno tveganj https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC114650/jrc114650_nrarecommendations_updatedfinal_online1.pdf.

Vprašanje 3.2 Opredelitev ključnih tveganj z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami

Vsa ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami.

Po potrebi navedite, ali je bil pri oblikovanju scenarija in opredelitvi tveganj, ki jih prinašajo ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, uporabljen pristop, ki vključuje več nevarnosti. Navedite na primer, ali so se upoštevali kaskadni učinki nesreč.

Države članice morajo v nacionalnem ali podnacionalnem okviru določiti merila za opredelitev ključnih tveganj z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami. Tveganje z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, se ne šteje nujno za ključno tveganje, če je zelo malo verjetno, da se bo zadevni dogodek zgodil. Vključenost tveganj z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami med ključna tveganja je torej odvisna tega, kako države članice opredelijo „ključna tveganja“.

Vprašanje 3.3 Opredelitev ključnih prihodnjih in/ali nastajajočih tveganj

Po potrebi opredelite ključna tveganja, pričakovana v prihodnosti. Med njimi so lahko nastajajoča tveganja, ki bi lahko imela pomembne škodljive posledice za ljudi ter gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno s posledicami za varnost).

Opredelitev ključnih prihodnjih tveganj, vključno z novimi nastajajočimi tveganji, bi lahko prispevala k izboljšanju obvladovanja prihodnjih tveganj z ustreznimi ukrepi za preventivo in pripravljenost. V primeru prihodnjih in nastajajočih tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, bi bilo treba v oceni tveganja po potrebi upoštevati napovedi v zvezi s podnebnimi spremembami in scenarije podnebnih sprememb na podlagi poročil Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) ali drugih potrjenih znanstvenih virov. Razpoložljive nacionalne ocene tveganj in ranljivosti, povezanih s podnebjem, zagotavljajo ustrezne napovedi nevarnosti in tveganj, povezanih s podnebjem. Prihodnja in nastajajoča tveganja, povezana s podnebnimi spremembami, bi morala biti skladna s tveganji, navedenimi v nacionalni strategiji in/ali načrtu za prilagajanje ter ocenah tveganj in ranljivosti, povezanih s podnebjem, kadar so na voljo.

V publikaciji Komisije z naslovom „Science for Environmental Policy“ (Znanost za okoljsko politiko) se za nastajajoča tveganja ⁽²²⁾ štejejo tveganja:

- ki so lahko nova tveganja,
 - pri katerih je morda težko oceniti (s tradicionalnimi pristopi k ocenjevanju in obvladovanju tveganja) verjetnost škode,
 - ki jih je morda težko predvideti, tj. težko je oceniti verjetnost, da se bo neka posledica pojavila ob določenem času/v določenem kraju/v določeni okoliščini,
 - ki so lahko tveganja, ki nastanejo zaradi na novo opredeljene nevarnosti, v zvezi s katero se lahko pojavi znatna izpostavljenost, ali zaradi nepričakovane nove ali povečane znatne izpostavljenosti znani nevarnosti in/ali dovzetnosti zanjo,
- ki so lahko nova ali znana tveganja, ki se pokažejo v novih ali neznanih okoliščinah.

Opredelitve nastajajočih tveganj vključujejo tudi pojem na novo ustvarjenih tveganj, na novo opredeljenih/zaznanih tveganj, tveganja, ki se povečuje, ali tveganja, ki postane splošno znano ali ugotovljeno.

Če je primerno: na kratko opišite metode, modele in tehnike, uporabljene za opredelitev in oceno prihodnjih tveganj in/ali nastajajočih tveganj ter njihovih morebitnih posledic, pri čemer upoštevajte scenarije in napovedi tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, nacionalno strategijo in/ali načrt prilagajanja ⁽²³⁾ ter ocene tveganj in ranljivosti, povezanih s podnebjem, če so bile pripravljene. Uporabljeni prihodnji podnebni scenariji in njihove napovedi so lahko po potrebi kratkoročni (do leta 2030), srednjeročni (do leta 2050) in dolgoročni (do leta 2100).

Da bi se zajela dinamična narava in različno medsebojno delovanje postopkov, povezanih s tveganji, ki so posledica podnebnih sprememb ter družbenih, ekonomskih, okoljskih in demografskih parametrov, bi se lahko proučil pristop modeliranja, ki vključuje več tveganj. Metoda, ki se uporablja za opredelitev prihodnjih in/ali nastajajočih tveganj, je tudi oblikovanje scenarijev. Ni omejeno le na ocenjevanje prihodnjih posledic podnebnih sprememb.

⁽²²⁾ *Identifying emerging risks for environmental policies* (Opredelitev nastajajočih tveganj za okoljske politike), *Science for Environment Policy* (Znanost za okoljsko politiko), Future Brief 13., Evropska komisija, GD za okolje, 2016, <http://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

⁽²³⁾ Nacionalne strategije in načrti za prilagajanje so na voljo na spletišču Climate Adapt: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>.

Po potrebi navedite, ali je bil pri oblikovanju scenarijev in opredelitvi tveganj, povezanih s prihodnjimi in nastajajočimi ključnimi tveganji, uporabljen pristop, ki vključuje več nevarnosti. Navedite tudi, ali so se upoštevali kaskadni učinki nesreč.

Vprašanje 4 Opredelitev posledic podnebnih sprememb

Ugotovite, katera od zgoraj navedenih ključnih tveganj so neposredno povezana z učinki podnebnih sprememb. Po potrebi upoštevajte obstoječo nacionalno in podnacionalno strategijo in/ali načrt za prilagajanje podnebnim spremembam ⁽²⁴⁾ ali ustrezne ocene tveganja in ranljivosti za podnebne spremembe.

To vprašanje je mogoče združiti z opredelitvijo ključnih prihodnjih in/ali nastajajočih tveganj (vprašanje 3.3), če je ustrezno.

Če je primerno: opišite, katere metode in viri podatkov so bili uporabljeni za opredelitev ključnih obstoječih tveganj, na katere vplivajo ali lahko vplivajo podnebne spremembe.

Vprašanje 5 Analiza tveganja

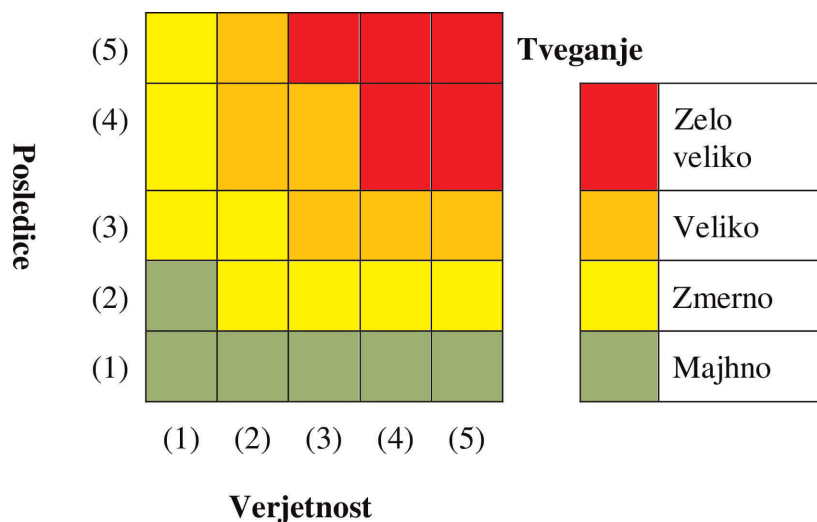
Opišite stopnje verjetnosti in posledic opredeljenih ključnih tveganj (v odgovoru na vprašanje 3), vključno s ključnimi čezmejnimi in ključnimi tveganji z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, ter po potrebi prihodnjimi in/ali nastajajočimi tveganji.

Če je primerno, rezultate prikažite tudi v matriki, v kateri se upošteva eno samo tveganje, ali drugem grafičnem prikazu/modelu.

Po potrebi: na kratko opišite metode, modele in tehnike, uporabljene za oceno verjetnosti in posledic različnih tveganj ali scenarijev tveganj.

Ko so tveganja opredeljena, se verjetnost, da se bodo uresničila, in resnost njihovih morebitnih posledic izmerita z uporabo sklopa kategorij, s katerimi se merijo dejavniki tveganja (meritev bi morala biti po možnosti kvantitativna). Kategorije posledic, ki jih je mogoče upoštevati, so posledice za ljudi ter gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno z varnostjo), kakor je opisano v vprašanju 3. To je pogosto opisano kot „verjetnost“ in „posledica“ scenarija ali pojava tveganja. Rezultati so običajno predstavljeni v matriki tveganj ali na prikazih verjetnosti.

Matrika tveganj povezuje razsežnost verjetnosti z razsežnostjo posledic in je grafični prikaz različnih tveganj, ki omogoča njihovo primerjavo. V taki matriki je prikazanih več opredeljenih tveganj, zaradi česar je primerjava lažja. Matrike tveganj se lahko uporabljajo na vseh stopnjah ocene tveganja (za sedanja, prihodnja ali/in nastajajoča tveganja, čezmejna in ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami). Lestvice, ki se uporabljajo za verjetnost in posledice, imajo običajno pet stopenj (slika 1), lahko pa tudi več ali manj. Tudi barve v matriki se lahko dodelijo drugače, odvisno od tega, kako država sama zaznava tveganje.

⁽²⁴⁾ Nacionalne strategije in načrti za prilagajanje so na voljo na spletišču Climate Adapt: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>.

Slika 1: Matrika tveganja (simetrična, 5 x 5)

Matriko tveganj uporabljajo številne države članice. Proučijo lahko pripravo različnih matrik tveganj za posledice za ljudi ter gospodarske, okoljske in politične/družbene posledice (vključno s posledicami za varnost), saj se te kategorije merijo z različnimi lestvicami in bi jih bilo drugače težko primerjati, zlasti če se nekatere ocenjujejo kvantitativno, druge pa kvalitativno. Da bi se omogočil celovitejši pregled na ravni EU, bi morale države članice po možnosti uporabljati matriko tveganj 5 x 5, če je to primerno, pri kateri so navedene stopnje posledic in verjetnosti. Kadar je mogoče, naj države članice vsaki od števil od 1 do 5 dodelijo kvantitativni razpon.

Pri analizi tveganj je treba upoštevati **negotovosti, povezane z analiziranjem tveganj**, ter obravnavati negotovosti podatkov in modela. Analiza občutljivosti vključuje ugotavljanje velikosti in pomena obsega tveganj za spremembe posameznih vhodnih parametrov.

Kadar bo tveganje verjetno imelo znatne in nepopravljive posledice, njegove verjetnosti pa ni mogoče natančno oceniti, se lahko vključitev tega tveganja v analizo tveganja upraviči s **previdnostnim načelom**. To se zlasti nanaša na tveganja za okolje ter zdravje (bolezni ljudi, živali in rastlin). Previdnostno načelo je mogoče uporabiti kot prvi korak k obvladovanju tveganja. Na podlagi kvalitativnih ali neprepričljivih dokazov bo morda treba sprejeti začasne odločitve. Kadar se uporablja previdnostno načelo, bi si bilo treba prizadevati za izboljšanje dokazov.

Vprašanje 6 Prikazovanje tveganj

Navedite, ali so bili izdelani prikazi tveganj, ki ponazarjajo pričakovano prostorsko porazdelitev ključnih tveganj, opredeljenih v fazi opredelitve in analize (vprašanja 3, 4 in 5). Če so bili taki prikazi izdelani, jih po potrebi vključite.

Porazdelitev tveganj se med posameznimi državami razlikuje zaradi različnih pojavov tveganj, izpostavljenosti ljudi in premoženja ter neenakomerne ranljivosti. Prikazi tveganj so koristno orodje za prepoznavanje najbolj ogroženih območij v državi. Glede na potrebe na nacionalni ali podnacionalni ravni se lahko izdelajo različne vrste prikazov: enostavni prikazi ključnih tveganj, vključno s ključnimi tveganji s čezmejnimi posledicami, ključnih tveganj z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, ter po potrebi prikazi ključnih prihodnjih in/ali nastajajočih tveganj. Poleg tega je mogoče izdelati prikaze izgub, da se ponazorijo, kje so potencialne izgube za dano tveganje potencialno večje glede na porazdelitev izpostavljenosti in ranljivosti itd.

Različna ključna tveganja bi bilo treba po možnosti prikazati v ločenih prikazih ali tematskih prikazih tveganj (npr. razvrščena kot ključna tveganja s čezmejnimi posledicami, prihodnja in/ali nastajajoča ključna tveganja ter ključna tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami). Če je mogoče, bi lahko ti prikazi ponazarjali prostorsko razporeditev ranljivosti in izpostavljenosti škodi, ki je označena kot zelo visoka, visoka, zmerna, nizka in zelo nizka raven tveganja.

Ti prikazi tveganj bi lahko ponazarjali prostorsko razporeditev vseh ustreznih vidikov, ki potrebujejo zaščito na nacionalni ali regionalni ravni, kot so: prebivalstvo, ključna infrastruktura, kot so pridobivanje vode ter proizvodnja električne energije, plina in nafte, promet in distribucija, telekomunikacije, kmetijstvo, finančne in varnostne storitve, bolnišnice, šole, okoljsko zavarovana območja in habitati (območja Natura 2000, zavarovana morska območja, narodni parki, gozdovi, pomorska in kopenska biotska raznovrstnost, povodja), predmeti kulturne dediščine (arheološka najdišča, spomeniki, parki itd.) ter druge pomembne gospodarske dejavnosti (tovarne, podjetja, energetske objekti, kmetijska proizvodnja, živina, turistična območja in dejavnosti) itd.

Take informacije je mogoče združiti z uporabo geografskih informacijskih sistemov (GIS) ali spletnih platform. Če je to na voljo, po potrebi navedite ustrezno povezavo.

Vprašanje 7 Spremljanje in pregled ocene tveganj

Na kratko opišite sistem, vzpostavljen za spremljanje in pregled ocene tveganj, da se upoštevajo novosti.

V okviru procesa obvladovanja tveganj nesreč bi bilo treba tveganja redno spremljati in pregledovati, da se preveri, ali:

- predpostavke o tveganjih še naprej veljajo (vključno z vhodnimi podatki),
- predpostavke, na katerih temelji ocena tveganj, vključno z zunanjim in notranjim okvirom, še naprej veljajo,
- se dosegajo pričakovani rezultati,
- so rezultati ocene tveganja v skladu z dejanskimi izkušnjami,
- se tehnike ocenjevanja tveganj ustrezno uporabljajo,
- je obravnavanje tveganj (izvedbeni ukrepi za preventivo pred tveganji in pripravljenost) učinkovito.

Vprašanje 8 Sporočanje rezultatov ocene tveganj

Opišite postopek sporočanja in razširjanja rezultatov nacionalne ocene tveganj. Na kratko opišite, kako se rezultati ocene tveganj izmenjujejo med oblikovalci politike, različnimi javnimi organi z različnimi vrstami pristojnosti, različnimi ravni uprave in drugimi ustreznimi deležniki. Navedite, ali in kako se širši javnosti zagotovijo informacije o rezultatih ocene tveganj, da se seznani s tveganji v svoji državi ali regiji in/ali se ji omogoči, da sprejme informirane odločitve za svojo zaščito.

Ustrezno sporočanje rezultatov omogoča uporabo ocen tveganja pri odločanju. Glavni namen sporočanja tveganj je omogočiti ljudem, ki so izpostavljeni tveganju, da sprejmejo informirane odločitve za svojo zaščito in da ozavešijo tveganje. Sporočanje tveganj pomeni tudi izmenjavo informacij, nasvetov in mnenj med strokovnjaki in ljudmi, katerih zdravje in/ali gospodarska ali družbena blaginja so ogroženi. Tudi nevladni akterji se opirajo na natančne ocene tveganja. Kemijsko industrijo je na primer treba pogosto seznantiti s tehnološkimi tveganji. Poleg tega načelo pravice do seznaitve, ki je zdaj vključeno v številne nacionalne in mednarodne zakone in druge predpise, pomeni, da številni postopki ocenjevanja zdaj vključujejo udeležbo javnosti. Zaradi tega razvoja se je pojavila potreba po sistematičnem pristopu k sporočanju tveganj v izvajanju javne politike.

Del II. Ocena zmožnosti obvladovanja tveganj

2.1 Uvod

V členu 6(1) Sklepa št. 1313/2013/EU je navedeno: „Države članice spodbujajo učinkovit in usklajen pristop k preventivi pred nesrečami in pripravljenosti nanje z izmenjavo informacij, ki niso občutljive narave, [...] in spodbujajo izmenjavo dobrih praks v okviru mehanizma Unije ter v ta namen: [...] (b) nadalje razvijajo ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni“.

Države članice so pozvane, naj glede na svojo tehnično, finančno in upravno zmogljivost ocenijo svojo zmožnost za izvajanje ustreznih ocen tveganja in načrtovanja za obvladovanje tveganja ter ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Te smernice določajo strukturo za povzetek ocene zmožnosti posamezne države za obvladovanje tveganja. Predlagana struktura ni izčrpana, pač pa jo bodo morale države članice prilagoditi svojim potrebam. Šteti bi jo bilo treba za skupno izhodišče, zasnovano za spodbujanje skupnega razumevanja vidikov, ki bi jih morala vključevati nacionalna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja. Povzetek bi moral biti osredotočen na ključna tveganja, opredeljena v delu I.

2.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 9–20 predloge (del II)

Vprašanje 9 Zakonodajni, postopkovni in/ali institucionalni okvir

Opišite okvir, vzpostavljen za postopke ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj. Navedite, ali temelji na pravnem aktu, strateškem načrtu, izvedbenem načrtu ali drugih postopkovnih okvirih.

Če je primerno: navedite, kako pogosto se ocenjuje zmožnost obvladovanja tveganj in ali se ocena zmožnosti obvladovanja tveganj uporablja za odločanje.

Namen tega vprašanja je pojasniti zakonodajni, postopkovni in/ali institucionalni okvir na nacionalni ali podnacionalni ravni (odvisno od tega, katera se uporablja), ki formalizira postopke ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj za preventivo, pripravljenost in odziv. Če je vzpostavljen zakonodajni okvir tisti, kot je opisan v odgovoru na vprašanje 1, se lahko navede sklicevanje na odgovore na vprašanje 1. Če se odgovor razlikuje od odgovora na vprašanje 1, naj države članice navedejo, ali imajo postopki ocenjevanja zmožnosti obvladovanja tveganj pravno podlago oziroma ali temeljijo na strateškem načrtu, izvedbenem načrtu ali drugih zakonodajnih/postopkovnih okvirih in ali temeljijo na oceni tveganja ali izhajajo iz nje.

Če je primerno: navedite predvidene načrte za razvoj zakonodajnega okvira. Navedite, kako pogosto se ocena zmožnosti obvladovanja tveganj izvaja na nacionalni, ali če je primerno, podnacionalni ravni, in/ali opišite, ali se te ocene uporabljajo za odločanje. Navedite na primer, ali se upošteva v postopku načrtovanja za obvladovanje tveganj in/ali pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali se to uporablja za lažje razumevanje ranljivosti v okviru ocene tveganja.

Vprašanje 10 Vloge in pristojnosti pristojnih organov

Opišite vloge in pristojnosti pristojnih organov na nacionalni ali podnacionalni ravni (kakor je primerno), pri čemer razlikujte med oceno tveganja, preventivo pred tveganji, pripravljenostjo in odzivom, ter se osredotočite na obvladovanje opredeljenih ključnih tveganj.

Opišite, kako je med temi pristojnimi organi zagotovljeno horizontalno usklajevanje (medsektorski pristop), ter se pri tem osredotočite na obvladovanje opredeljenih ključnih tveganj.

Za opredeljena ključna tveganja bi bilo treba upravne zmogljivosti in vloge/pristojnosti pristojnih organov in teles jasno dodeliti za vse faze cikla obvladovanja tveganj nesreč (ocena, preventiva, pripravljenost in odziv). Za vizualizacijo horizontalnega usklajevanja bi se lahko vključil grafični prikaz. Navedite tudi organ, ki je vedno dostopna kontaktna točka za nujne primere na nacionalni ravni, in opišite, kako je ta vloga vključena v splošno strukturo obvladovanja.

Države članice bi morale pojasniti, kako se te vloge in pristojnosti izvršujejo (npr. z zakonodajo in/ali postopkovnimi politikami), ter opisati, kako se zagotavlja učinkovito obvladovanje (npr. da se preprečijo prekrivanja in vrzeli med področji odgovornosti). Opišite ukrepe, vzpostavljene za zagotovitev sodelovanja med temi pristojnimi organi v različnih fazah cikla obvladovanja tveganj nesreč (ocena, preventiva, pripravljenost in odziv), in pridobljene izkušnje, pri čemer se osredotočite na obvladovanje ključnih tveganj.

Kadar je za upravljanje vlog in pristojnosti pristojnih organov potreben medsektorski pristop (npr. vključevanje prilagajanja podnebnim spremembam, vprašanje 14), naj države članice upoštevajo veljavno zakonodajo in/ali politike EU (glej Prilogo).

Vprašanje 11 Vloge ustreznih deležnikov

Navedite, ali so ustrezni deležniki obveščeni o postopkih obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja in vključeni vanje. Če so, opišite, kako.

Zmožnost obvladovanja tveganj je vse bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, vključno z agencijami za obvladovanje nesreč, zdravstvenimi službami, gasilci, policijo, operaterji na področju prevoza/električne energije/komunikacijskih omrežij, združenji prostovoljcev, državljani/prostovoljci, zasebnimi lastniki zemljišč, zavarovalniškim sektorjem, akademiki in raziskovalnimi inštituti, oboroženimi silami ali organizacijami v drugih državah (za čezmejno obvladovanje tveganj nesreč). V zakonodaji EU je priznано, da je treba „[z]a preventivo pred tveganji nesreč in njihovo obvladovanje [...] razviti in izvajati ukrepe za obvladovanje tveganj, ki vključujejo usklajevanje z vrsto različnih akterjev“⁽²⁵⁾.

Navedite, ali je to sodelovanje zagotovljeno v postopkih ocenjevanja tveganj za opredeljena ključna tveganja, postopkih načrtovanja za obvladovanje tveganj nesreč, in če je primerno, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Če je, opišite, kako.

Če je primerno: navedite, kako se obveščajo javni in zasebni deležniki ter kako je vzpostavljena izmenjava informacij (vključno s pridobljenimi izkušnjami in izmenjavo podatkov). Lahko se navede sklicevanje na odgovore na vprašanje 8.

Vprašanje 12 Postopki in ukrepi na nacionalni, podnacionalni in lokalni ravni

Opišite postopke, vzpostavljene za zagotovitev vertikalnega sodelovanja med organi na nacionalni, podnacionalni in lokalni ravni, vključenimi v postopke obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja.

Države članice bi morale pojasniti postopke in ukrepe za zagotovitev vertikalnega usklajevanja med nacionalno, podnacionalno in lokalno ravno za opredeljena ključna tveganja.

V postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je treba opredeliti postopke, ki prispevajo k zmanjšanju tveganj na nacionalni, podnacionalni in lokalni ravni. Kot je navedeno v uvodni izjavi 14 Sklepa (EU) 2019/420⁽²⁶⁾, imajo lahko regionalni in lokalni organi pomembno vlogo pri preventivi; poleg tega so prvi, ki se skupaj s svojimi prostovoljci odzovejo na nesrečo. Države članice naj zato navedejo, kateri dogovorjeni mehanizmi sodelovanja obstajajo, vključno s postopki odločanja, ki pomagajo opredeliti prednostno razvrstitev tveganj in regionalne načrte ter finančne ureditve za pomoč.

⁽²⁵⁾ Uvodna izjava 8 Sklepa (EU) 2019/420 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽²⁶⁾ V uvodni izjavi 14 Sklepa (EU) 2019/420 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU je navedeno: „Vloga regionalnih in lokalnih organov pri preventivi pred nesrečami in njihovem obvladovanju je zelo pomembna, zato morajo biti njihove zmogljivosti za odziv ustrezno vključene v vse dejavnosti v zvezi z usklajevanjem in uporabo zmogljivosti [...]“.

Po potrebi: opišite ukrepe za obvladovanje tveganj nesreč, ki so na različnih ravneh upravljanja vzpostavljeni za opredeljena ključna tveganja. To je mogoče ponazoriti s preglednico, ki prikazuje opredeljena ključna tveganja.

Vprašanje 13 Postopki in ukrepi na čezmejni, medregionalni in mednarodni ravni

Opišite postopke, vzpostavljene za zagotovitev sodelovanja na čezmejni, medregionalni in mednarodni ravni za obvladovanje tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja. Opišite ukrepe, vzpostavljene za zagotovitev obvladovanja tveganj nesreč za opredeljena ključna tveganja.

Če je primerno: navedite, ali so politike obvladovanja tveganj nesreč razvite tako, da se upoštevajo mednarodne zaveze, kot so Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030 in cilji trajnostnega razvoja iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

Ob upoštevanju mednarodnega sodelovanja in nedavne revizije Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (zlasti uvodne izjave 28 Sklepa (EU) 2019/420 ⁽²⁷⁾) je namen tega oddelka proučiti, ali in kako se zagotavlja sodelovanje na čezmejni, medregionalni in mednarodni ravni.

Države članice naj opišejo, ali obstaja kakšno čezmejno ⁽²⁸⁾, medregionalno in mednarodno sodelovanje v fazi pred nesrečo, in če obstaja, v kakšni obliki je (preventiva in pripravljenost). Pojasnite, kako je to sodelovanje zagotovljeno (npr. memorandum o soglasju ali sporazumi o ravni storitve). Navedite tudi, ali je vzpostavljeno skupno izvajanje ukrepov za pripravljenost (npr. sistemi zgodnjega opozarjanja ali skupni treningi in vaje), da se zagotovi hitro in učinkovito odzivanje na nesreče, ko se opredeljena ključna tveganja uresničijo.

Kadar je za upravljanje ukrepov za preventivo, pripravljenost in odziv potreben medsektorski pristop (npr. vključevanje prilagajanja podnebnim spremembam, vprašanje 14), se lahko navede sklicevanje na veljavno zakonodajo EU (glej Prilogo).

Sendajski okvir ⁽²⁹⁾, ki ga je potrdila Generalna skupščina OZN, je prostovoljen nezavezujoči sporazum, s katerim so se nacionalne vlade obvezale, da bodo z zmanjševanjem izpostavljenosti in ranljivosti preprečevale nova in zmanjševale obstoječa tveganja nesreč, hkrati pa okrepile pripravljenost za izboljšanje splošne odpornosti. V ciljih trajnostnega razvoja ⁽³⁰⁾, sprejetih leta 2015 na vrhu OZN, je opredeljenih 17 ciljev ⁽³¹⁾ za trajnostni razvoj. Za izvajanje obeh agend je potreben trden okvir kazalnikov za spremljanje napredka pri zmanjšanju tveganja nesreč. Natančneje, za spremljanje napredka pri izvajanju sedmih ciljev na podlagi Sendajskega okvira je določenih 38 kazalnikov, za doseg trajnostnega razvoja na podlagi ciljev trajnostnega razvoja pa je 17 splošnih in 169 konkretnih ciljev.

Komisija je vključena v izvajanje obeh agend ter je pripravila akcijske načrte ⁽³²⁾ in dokumente za razpravo ⁽³³⁾, da bi spremljala napredek pri doseganju navedenih ciljev. Če je primerno, naj države članice opišejo, kako bodo njihove politike za obvladovanje tveganj nesreč prispevale k doseganju ciljev navedenih dveh agend.

Vprašanje 14 Osredotočenost na ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam

Navedite, ali so za opredeljena ključna tveganja, povezana s podnebnimi spremembami (vprašanje 4), na nacionalni ali podnacionalni ravni (kakor je primerno) vzpostavljene sinergije med ukrepi za zmanjševanje tveganj nesreč in ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam. Če je, opišite, kako.

⁽²⁷⁾ V uvodni izjavi 28 Sklepa (EU) 2019/420 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU je navedeno, da „bi morale biti vse dejavnosti usklajene z mednarodnimi zavezami, kot so Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč 2015–2030 [...] in Agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030, ter dejavno prispevati k njihovem izpolnjevanju“.

⁽²⁸⁾ Za čezmejne ukrepe za preventivo in pripravljenost se lahko navede sklicevanje na vprašanje 22.

⁽²⁹⁾ Sendajski okvir za zmanjšanje tveganja nesreč 2015–2030: https://www.preventionweb.net/files/43291_sendai-framework-for-drr.pdf.

⁽³⁰⁾ Cilji trajnostnega razvoja: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

⁽³¹⁾ 17 ciljev trajnostnega razvoja je: 1. odprava revščine, 2. odprava lakote, 3. zdravje in dobro počutje, 4. kakovostno izobraževanje, 5. enakost spolov, 6. dostop do čiste vode in sanitarij, 7. cenovno dostopna in čista energija, 8. dostojno delo in gospodarska rast, 9. industrija, inovacije in infrastruktura, 10. zmanjšanje neenakosti, 11. trajnostna mesta in skupnosti, 12. odgovorna poraba in proizvodnja, 13. podnebni ukrepi, 14. življenje v vodi, 15. življenje na kopnem, 16. mir, pravičnost in močne institucije ter 17. partnerstva za doseganje ciljev.

⁽³²⁾ Evropska komisija, Akcijski načrt za Sendajski okvir za zmanjšanje tveganja nesreč 2015–2030. Pristop, ki temelji na tveganjih nesreč, za vse politike EU (SWD(2016) 205 final/2).

⁽³³⁾ Evropska komisija, Za trajnostno Evropo do leta 2030, dokument za razmislek, 2019. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_30-01_en_web.pdf.

Glede na nedavno revizijo zakonodaje na področju civilne zaščite, tj. dejstvo, da „bi morale biti vse dejavnosti usklajene z mednarodnimi zavezami, kot so [...] Pariški sporazum, sprejet na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov (ZN) o spremembi podnebja, [...] ter dejavno prispevati k njihovem izpolnjevanju“⁽³⁴⁾, je namen tega vprašanja proučiti, ali in kako se zagotavljajo sinergije med ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam ter nacionalnimi ukrepi za preventivo in pripravljenost.

Prilagajanje podnebnim spremembam lahko podpira prizadevanja za preprečitev nesreč, povezanih s podnebjem. Da bi bili ukrepi za prilagajanje stroškovno učinkoviti, je potrebno dobro usklajevanje na različnih ravneh načrtovanja in upravljanja. Na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja so nacionalne strategije in načrti za prilagajanje priporočeni instrument za prilagoditvene politike in ukrepe. Države članice naj navedejo take strategije in opišejo, ali in kako se te vključene v načrtovanje nacionalnih ukrepov za preventivo pred tveganji nesreč in pripravljenost ali obratno. Če je za upravljanje ukrepov za preventivo, pripravljenost in odziv potreben medsektorski pristop, je mogoče navesti sklicevanje na veljavno zakonodajo EU (glej Prilogo).

Vprašanje 15 Osredotočenost na ukrepe za zaščito ključne infrastrukture

Navedite, ali so vzpostavljeni ukrepi za zaščito kritične infrastrukture, ki se šteje za pomembno za ohranitev ključnih družbenih funkcij.

Glede na nedavno spremembo sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, zlasti uvodno izjavo 8 Sklepa (EU) 2019/420⁽³⁵⁾, in člen 7(1) direktive o evropski kritični infrastrukturi⁽³⁶⁾ je namen tega vprašanja proučiti, ali in kako se izvajajo ukrepi za preventivo in pripravljenost za zaščito kritične infrastrukture.

Države članice naj navedejo, ali je vzpostavljena politika za kritično infrastrukturo. Navedite, ali je v okviru te politike pripravljen seznam ustrezne nacionalne kritične infrastrukture in ali se redno pregleduje ter ali so za zaščito kritične infrastrukture opredeljene potrebe po naložbah. Če je za upravljanje ukrepov za preventivo, pripravljenost in odziv za kritično infrastrukturo potreben medsektorski pristop, se lahko navede sklicevanje na veljavno zakonodajo EU (glej Prilogo).

Vprašanje 16 Viri financiranja

Navedite, ali proračun omogoča prožno dodelitev sredstev v primeru nujne potrebe in koliko sredstva za nesreče spodbujajo preventivno ukrepanje.

Opišite vire financiranja (npr. nacionalna, podnacionalna, javna, zasebna sredstva, vključno z zavarovanjem, sredstva EU in druga mednarodna sredstva), uporabljene za sprejemanje prednostnih ukrepov na področju obvladovanja tveganj nesreč pri ocenjevanju in preprečevanju opredeljenih ključnih tveganj ter pripravi in odzivanju nanje.

Če se uporabljajo različne oblike finančne podpore, ki jih daje na voljo EU za ukrepe za preventivo in pripravljenost, bi jih bilo treba navesti. Med njimi so sredstva kohezijske politike, skupna kmetijska politika, program LIFE⁽³⁷⁾, Sklad za notranjo varnost⁽³⁸⁾, program Obzorje 2020⁽³⁹⁾, nepovratna sredstva za preventivo in pripravljenost za več držav in na novo uvedena neposredna nepovratna sredstva v okviru mehanizma na področju civilne zaščite. Program EU za podporo strukturnim reformam⁽⁴⁰⁾ je mogoče uporabiti tudi za krepitev zmogljivosti ter razvoj okvirov in instrumentov politike.

Finančna sredstva bi morala biti v primeru izrednih razmer, kot so opredeljena v oceni in načrtovanju tveganja, na voljo in hitro dostopna. Opišite, kako se v postopku izvajanja ukrepov obravnavajo proračunska in pravna vprašanja v zvezi s prožno dodelitvijo sredstev (kateri organi upravljanja sodelujejo), in navedite, ali obstajajo načrti za delitev finančnega bremena (EU ali mednarodno financiranje, ki je na voljo). Strukturo upravljanja virov financiranja je mogoče ponazoriti z grafičnim prikazom.

Navedite tudi, ali se za kritje teh stroškov poskušajo skleniti dogovori z deležniki (na primer iz zasebnega sektorja ali zavarovalništva) oziroma ali so taki dogovori že sklenjeni. Navedite, ali obstajajo nacionalni skladi ali sheme za nesreče (npr. sklad za nujno pomoč, mehanizmi za prenos finančnega tveganja) in ali so po potrebi povezani s posledicami podnebnih sprememb.

⁽³⁴⁾ Uvodna izjava 28 Sklepa (EU) 2019/420 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽³⁵⁾ Uvodna izjava 8 Sklepa (EU) 2019/420 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽³⁶⁾ Člen 7(1) Direktive Sveta 2008/114/ES z dne 8. decembra 2008 o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe po izboljšanju njene zaščite (Besedilo velja za EGP) (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

⁽³⁷⁾ Program LIFE: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>.

⁽³⁸⁾ Sklad za notranjo varnost: https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en.

⁽³⁹⁾ Program Obzorje 2020: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/secure-societies-%E2%80%93-protecting-freedom-and-security-europe-and-its-citizens>.

⁽⁴⁰⁾ Program EU za podporo strukturnim reformam: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/structural-reform-support-programme-srsp_sl.

Vprašanje 17 Infrastruktura, sredstva in oprema

Opišite, kako se zagotovi, da je na voljo dovolj sredstev za ublažitev posledic nesreč in takojšen odziv na nesreče, povezane z opredeljenimi ključnimi tveganji.

Poročajte o zmogljivosti za zagotovitev, da so na voljo ustrezna infrastruktura, sredstva in oprema za ublažitev posledic nesreč in takojšen odziv na nesreče. Navedite, ali so za opredeljena ključna tveganja vzpostavljeni postopki za zagotavljanje, da so sredstva v dobrem stanju in posodobljena (na primer z rednim vzdrževanjem ali popisom sredstev).

Če je primerno: navedite tudi, ali se razvijajo zmogljivosti za pripravljenost in odziv, namenjene odzivanju na posamezna tveganja, oziroma ali se ne glede na tveganje razvijajo za odzivanje zlasti na posledice takih tveganj (npr. iskanje in reševanje, evakuacija, zagotavljanje zatočišč ter hospitalizacija poškodovanih in bolnih ljudi).

Vprašanje 18 Osredotočenost na zbiranje podatkov o izgubah zaradi nesreč in postopke

Navedite, ali je vzpostavljen sistem za zbiranje podatkov o izgubah zaradi nesreč. Opišite, kako se zbirajo podatki v zvezi z opredeljenimi ključnimi tveganji.

Statistični in drugi podatki so pomembni za razumevanje posledic in stroškov nesreč. Sistematično zbiranje in analizo podatkov je mogoče uporabljati kot prispevek k političnim odločitvam, da se pomaga zmanjšati tveganje nesreč in povečati odpornost. Zbirke podatkov o izgubah zaradi nesreč odgovornim za obvladovanje tveganj nesreč omogočajo, da na podlagi preteklih dogodkov proučijo vzorce in trende v zvezi s tveganji nesreč. Razumevanje teh vzorcev in trendov lahko pomaga pri predvidevanju prihodnjih izgub zaradi obsežnih dogodkov (pogostih dogodkov) in razumevanju, ali se tovrstna tveganja učinkovito zmanjšajo z obvladovanjem tveganj nesreč. Na evropski ravni je Skupno raziskovalno središče začelo razvijati vozlišče podatkov o tveganjih ⁽⁴¹⁾. Metodologije, ki se uporabljajo za zbiranje podatkov za zbirke podatkov v zvezi z nesrečami, se razlikujejo, razlikujejo pa se tudi geografski obseg in ločljivost takih podatkov. Na mednarodni ravni se podobna prizadevanja razvijajo v okviru spremljanja izvajanja Sendajskega okvira ⁽⁴²⁾.

Navedite, katere metode se razvijajo za poročanje o škodi (vključno s človeškimi žrtvami) in ali se podatki zbirajo po vrsti tveganja ali vrsti izgube zaradi nesreče (gospodarske, človeške in druge). Navedite, ali se ti podatki delijo z deležniki in člani javnosti, ali deležniki prispevajo k poročanju o škodi in/ali oceni stroškov, ali se primeri škode redno ali občasno dokumentirajo in hranijo, kakšno obdobje je zajeto in ali so ta poročila na voljo javnosti.

Če je za upravljanje podatkov o izgubah zaradi nesreč potreben medsektorski pristop, vključno z zahtevami iz direktive INSPIRE ⁽⁴³⁾, se lahko navede sklicevanje na veljavno zakonodajo EU (glej Prilogo).

Vprašanje 19 Osredotočenost na opremo in postopke sistemov zgodnjega opozarjanja

Opišite sisteme, vzpostavljene za zgodnje odkrivanje nevarnosti in spremljanje opredeljenih ključnih tveganj. Navedite, ali so v sistem vključene metodologije napovedovanja.

Zgodnje opozarjanje je pomemben sestavni del zmanjšanja tveganja nesreč. Nanaša se na sistematično zbiranje in analizo informacij za predvidevanje in prepoznavanje nastajajočih ali ponavljajočih se tveganj. Države članice naj opišejo sisteme, vzpostavljene za zgodnje odkrivanje nevarnosti in spremljanje opredeljenih ključnih tveganj, ter navedejo, ali taki sistemi vključujejo metodologije napovedovanja.

⁽⁴¹⁾ Vozlišče podatkov o tveganjih: <https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/risk-data-hub>.

⁽⁴²⁾ <https://sendaimonitor.unisdr.org/>

⁽⁴³⁾ Člen 5(1) Direktive 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

Vzpostavljenih je več sistemov hitrega opozarjanja, in sicer na svetovni (npr. svetovni sistem za opozarjanje in usklajevanje ob nesrečah ⁽⁴⁴⁾) in evropski ravni. Storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah ⁽⁴⁵⁾ zagotavlja informacije za ukrepanje v izrednih razmerah v zvezi z različnimi vrstami nesreč, vključno z vremensko pogojenimi nesrečami, geofizikalnimi nesrečami, nesrečami, ki jih namerno ali nenamerno povzroči človek, in ostalimi humanitarnimi nesrečami. Informacije se lahko uporabijo tudi za dejavnosti preprečevanja, pripravljenosti in vzpostavljanja normalnega stanja. Vključuje evropski informacijski sistem za gozdne požare (EFFIS) ⁽⁴⁶⁾, evropski sistem za poznavanje poplavnih razmer (EFAS) ⁽⁴⁷⁾ in Evropsko opazovalnico za suše ⁽⁴⁸⁾. V zadnjem času istem Evropske skupnosti za izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku (ECURIE) ⁽⁴⁹⁾ zagotavlja zgodnje obveščanje in izmenjavo informacij v primeru radioloških ali jedrskih izrednih razmer.

Države članice naj navedejo, ali so nacionalni sistemi zgodnjega obveščanja povezani s sistemi zgodnjega obveščanja, ki so na voljo na evropski in svetovni ravni, ter če so, kako. Navedite tudi, ali in kako so vzpostavljene povezave med meteorološkimi in seizmološkimi službami na nacionalni in regionalni ravni (če so na voljo) ter ključnimi nacionalnimi subjekti ali akademskimi institucijami, ki stalno spremljajo nesreče. Lahko se navede sklicevanje na odgovore na vprašanje 18.

Če je za upravljanje ukrepov za preventivo, pripravljenost in odziv v sistemih zgodnjega opozarjanja potreben medsektorski pristop (npr. sistemi zgodnjega opozarjanja o čezmejnih nevarnostih za zdravje ⁽⁵⁰⁾, direktiva o poplavih ⁽⁵¹⁾), se lahko navede sklicevanje na veljavno zakonodajo EU (glej Prilogo).

Vprašanje 20 Informacije in obveščanje o tveganjih za ozaveščanje javnosti

Opišite, kako je javnost obveščena o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri soočanju s tveganji. Navedite na primer, ali obstaja strategija za izobraževanje javnosti in ozaveščanje. Navedite, ali in kako so ciljne skupine vključene v opredelitev ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanje dejavnosti sporočanja informacij in obveščanja o tveganjih.

Državljeni bi morali biti vključeni v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na dveh prednostnih področjih: za izobraževanje o tveganjih, ozaveščanje in obveščanje javnosti, vključno s pravilno razlago opozorilnih signalov in sprejetjem ustreznih ukrepov za zmanjšanje ranljivosti in izpostavljenosti, ter svojo zaščito. Kazalnik, ki ga je treba uporabiti pri spremljanju, evalvaciji in pregledu izvajanja Sklepa št. 1313/2013/EU, je „napredek pri povečanju ozaveščenosti javnosti o nesrečah in njene pripravljenosti na nesreče: merjen z ravno seznanjenosti državljanov Unije s tveganji na njihovem območju“ ⁽⁵²⁾.

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, da se upoštevajo potrebe posameznih skupnosti in posebne potrebe zelo ranljivih skupin (kot so skupine z drugačnim kulturnim, socialnim ali izobraževalnim ozadjem). Javnost lahko o tveganjih učinkovito ozavešča množični mediji (radio, televizija), alternativni mediji ter kampanje za ozaveščanje javnosti in izobraževanje.

Države članice naj navedejo, ali obstajajo pravila in postopki za zagotavljanje izmenjave informacij in komunikacije z oblikovalci politike, ustreznimi deležniki in državljani, vključno s posebnimi ranljivimi skupinami, ter njihovo usposabljanje, da bi se prek različnih medijev (npr. družbenih medijev) povečala ozaveščenost javnosti o ključnih tveganjih. Lahko se navede sklicevanje na odgovore na vprašanje 9. Opišite tudi, kako se državljani obveščajo pred in med nesrečo ter po njej ter ali so bile razvite dobre prakse v zvezi s tem.

Sistem „zgodnjega opozarjanja“ mora zagotavljati pravočasne in učinkovite informacije, da se ublažijo posledice nesreče za prebivalstvo. Opozorilna sporočila in signali za javnost morajo biti učinkoviti. Opišite, kaj je treba storiti, da ogrožene skupnosti zagotovo razumejo zgodnje opozorilne signale in poznajo ukrepe, ki jih morajo sprejeti za svojo zaščito. Na območjih z velikim tveganjem bi bilo treba izvajati redne vaje, da se zagotovi stalno stanje pripravljenosti. Opišite ustrezne vzpostavljene ukrepe.

⁽⁴⁴⁾ Svetovni sistem za opozarjanje in usklajevanje ob nesrečah: <http://www.gdacs.org>.

⁽⁴⁵⁾ Storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah: <https://emergency.copernicus.eu/>.

⁽⁴⁶⁾ Evropski informacijski sistem za gozdne požare: http://effis.jrc.ec.europa.eu/static/effis_current_situation/public/index.html.

⁽⁴⁷⁾ Evropski sistem za poznavanje poplavnih razmer: <https://www.efas.eu>.

⁽⁴⁸⁾ Evropska opazovalnica za suše: <http://edo.jrc.ec.europa.eu/edov2/php/index.php?id=1000>.

⁽⁴⁹⁾ Splošni cilj platforme (<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/european-radiological-data-exchange-platform>) je čimprejšnje in čim obsežnejše sporočanje in obveščanje pristojnih organov in širše javnosti v zgodnji fazi obsežne nesreče, v kateri so se v ozračje sprostile radioaktivne snovi.

⁽⁵⁰⁾ Člen 8(1) Sklepa št. 1082/2013/EU.

⁽⁵¹⁾ Člen 7(3) Direktive 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavisne ogroženosti (Besedilo velja za EGP) (UL L 288, 6.11.2007, str. 27).

⁽⁵²⁾ Člen 3(2)(d) Sklepa št. 1313/2013/EU.

Del III. Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami in po potrebi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami

3.1 Uvod

Za obvladovanje in zmanjšanje tveganj, opredeljenih z nacionalno ali ustrezno podnacionalno oceno tveganja, se načrtujejo in izvajajo različni ukrepi za preventivo in pripravljenost. Ker se tveganja ne ustavijo na meji, je čezmejno obvladovanje tveganj nesreč ključnega pomena za povečanje odpornosti po vsej Evropi.

Opisi prednostnih ukrepov za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnavajo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami, ne bi smeli biti omejeni na ukrepe, ki jih izvajajo in načrtujejo organi civilne zaščite. Upoštevajte tudi prednostne ukrepe, ki jih izvajajo in načrtujejo druge ustrezne službe ali organi. Poleg tega opisani ukrepi ne bi smeli biti omejeni na ukrepe, ki izhajajo iz sodelovanja med državami („čezmejni ukrepi“), pač pa bi morali vključevati prednostne ukrepe za preventivo in pripravljenost, ki se izvajajo in načrtujejo za obvladovanje tveganja kot celote.

Opisi prednostnih ukrepov za preventivo in pripravljenost bi morali vključevati tudi tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami. Po potrebi naj države članice zanje izmenjujejo informacije o ukrepih za preventivo in pripravljenost.

3.2 Navodila za odgovarjanje na vprašanja 21–24 predloge (del III)

Države članice bi morale med ključnimi tveganji, opredeljenimi v delu I (Ocena tveganja), izbrati tista, ki se jim zdijo ključna tveganja s čezmejnimi posledicami. Odvisno od pristopa bi bilo mogoče ključna tveganja opredeliti kot ključna tveganja z veliko verjetnostjo in hudimi posledicami. Izraz bi bilo mogoče razlagati tudi tako, da pomeni ključna tveganja, za katera se oceni, da imajo posledice in stopnjo verjetnosti, ki se lahko štejejo za „nesprejemljive“ („nedopustne“) in ki bi jim bilo treba dati prednost pri obravnavanju tveganj. Za nekatere države članice so zato lahko nekatere ključna tveganja „nesprejemljiva“, če je zanje ocenjeno, da imajo „hude posledice“, četudi je njihova verjetnost majhna. S tukaj navedenimi navodili se ne predpisuje, kako bi morale države članice razlagati pojem „ključno tveganje“ ali obravnavati prednostno razvrstitev.

V skladu z zahtevami glede poročanja na podlagi člena 6(1)(d) opredelite, katera od teh ključnih tveganj imajo morebitne čezmejne posledice. Upoštevajte:

- posledice, ki izhajajo iz tveganj, nastalih v sosednji državi ali državah,
- posledice, ki se razširijo v sosednjo državo ali države, in
- posledice, ki hkrati prizadenejo dve ali več držav.

Vprašanje 21 Ključna tveganja s čezmejnimi posledicami

Navedite ključna tveganja s čezmejnimi posledicami.

To so tveganja, za katera se bodo na podlagi vprašanja 3.1 iz dela I (Ocena tveganja) sporočili prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost.

Vprašanje 22 Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost

Prednostne ukrepe za preventivo in pripravljenost je mogoče opredeliti s pričakovanim pozitivnim učinkom, ki ga imajo ali bodo imeli, kar zadeva zmanjšanje tveganja (kako učinkoviti so). Prednostni ukrepi so lahko tudi tisti, ki so najnujnejši za obravnavo nekega tveganja. Razumeti jih je mogoče kot „vodilne ukrepe“. Včasih so bili morda sprejeti po zelo hudi nesreči. Kako so bili v tem okviru opredeljeni „prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost“?

Ukrepi za preventivo in pripravljenost so lahko strukturni ali nestrukturni:

- **strukturni ukrepi:** „strukturni ukrepi so vsaka fizična konstrukcija za zmanjšanje ali preprečevanje morebitnih posledic nevarnosti ali uporaba inženirskih tehnik ali tehnologije za doseganje odpornosti proti nevarnosti in odpornosti struktur ali sistemov“⁽⁵³⁾. Med njimi so lahko preselitev prebivalstva, sprememba naravnega okolja, kadar je to upravičeno (npr. preoblikovanje pobočja s terasami), rešitve, ki izhajajo iz narave (npr. naravni ukrepi za zadrževanje vode), ali prakse gospodarjenja z gozdovi (npr. preoblikovanje gozdov, protipožarne pregrade, nadzorovani požari),

⁽⁵³⁾ Generalna skupščina Združenih narodov, *Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction* (Poročilo odprte medvladne delovne skupine strokovnjakov o kazalnikih in terminologiji v zvezi z zmanjšanjem tveganj nesreč), 2016.

- **nestrukturni ukrepi:** „nestrukturni ukrepi so ukrepi, ki ne vključujejo fizične konstrukcije ter pri katerih se uporabljajo znanje, praksa ali dogovor za zmanjšanje tveganj in posledic nesreč, zlasti s politikami in zakoni, ozaveščanjem javnosti, usposabljanjem in izobraževanjem“ ⁽⁵⁴⁾.

Ukrepi so lahko izvedeni ali načrtovani:

- **izvedeni ukrepi** pomenijo tekoče ukrepe, s katerimi se trenutno zmanjšuje tveganje nesreč (ali so temu namenjeni),
- **načrtovani ukrepi** so ukrepi, ki bodo zagotovo izvedeni, ker je bilo financiranje že zagotovljeno ali pa so del odobrenega in zavezujočega načrta ali strategije. Če je primerno, se lahko ti ukrepi primerjajo z ukrepi, ki bi jih bilo po možnosti treba sprejeti za zmanjšanje tveganja (vendar bi jih bilo treba od njih razlikovati).

Države članice za nekatera tveganja že poročajo o ukrepih za preventivo in pripravljenost na podlagi različnih zakonov in politik EU. Če je v skladu z zakonodajo ali politikami EU za to tveganje že treba poročati o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, navedite vsa poročila, ki so bila Komisiji že poslana (glej Prilogo). Navedite le dokumente, ki vključujejo ukrepe tako za preventivo kot za pripravljenost – če en element (ali oba) manjka, bi jih bilo treba vključiti v odgovor na vprašanje 22.1 ali 22.2.

Vprašanje 22.1 Prednostni preventivni ukrepi

Opišite obstoječe in načrtovane prednostne preventivne ukrepe.

V okviru tega opišite strukturne in nestrukturne ukrepe, kakor je primerno (glej pojasnili zgoraj).

Za prednostne preventivne ukrepe po potrebi opišite:

- odgovorne organe/institucije,
- časovni okvir izvajanja in
- vire financiranja.

Če je primerno, se lahko navedeni elementi združijo za več ukrepov.

Preventivni ukrepi so ukrepi, s katerimi se zmanjšujeta izpostavljenost in ranljivost ljudi in sredstev za določeno nevarnost ali nevarnosti ter ki posledično preprečujejo nesrečo. V Sklepu št. 1313/2013/EU je preventiva opredeljena kot: „vsako dejanje, namenjeno zmanjševanju tveganj ali ublažitvi škodljivih posledic nesreče za ljudi, okolje in premoženje, vključno s kulturno dediščino“ ⁽⁵⁵⁾.

Primeri preventivnih ukrepov „vključujejo jezove ali nasipe, ki odpravljajo poplavno ogroženost, predpise o rabi zemljišč, ki ne dovoljujejo poselitve na območjih z visokim tveganjem, protipotresno tehnično projektiranje, ki zagotavlja preživetje in delovanje kritične stavbe pri vsakem morebitnem potresu, in imunizacijo proti boleznim, ki jih je mogoče preprečiti s cepivom“ ⁽⁵⁶⁾.

Vprašanje 22.2 Prednostni ukrepi za pripravljenost

Opišite obstoječe in načrtovane prednostne ukrepe za pripravljenost.

Vključite strukturne in nestrukturne ukrepe, kakor je primerno (glej pojasnili zgoraj).

Za prednostne ukrepe za pripravljenost po potrebi opišite:

- odgovorne organe/institucije,
- časovni okvir izvajanja in
- vire financiranja.

Če je primerno, se lahko navedeni elementi združijo za več ukrepov.

⁽⁵⁴⁾ Glej prejšnjo opombo.

⁽⁵⁵⁾ Člen 4(4) Sklepa št. 1313/2013/EU.

⁽⁵⁶⁾ Generalna skupščina Združenih narodov, *Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction* (Poročilo odprte medvladne delovne skupine strokovnjakov o kazalnikih in terminologiji v zvezi z zmanjšanjem tveganj nesreč), 2016.

Ukrepi za pripravljenost so zasnovani tako, da krepijo zmogljivosti, potrebne za učinkovito obvladovanje vseh vrst izrednih razmer. V Sklepu št. 1313/2013/EU je pripravljenost opredeljena kot: „stanje pripravljenosti ter zmožnost človeških in materialnih sredstev, struktur, skupnosti in organizacij za učinkovit in hiter odziv na nesrečo, ki je rezultat vnaprej izvedenih dejavnosti“⁽⁵⁷⁾.

Ukrepe za pripravljenost je mogoče razumeti tako, da vključujejo elemente odzivanja na krizo / obvladovanja izrednih razmer, vendar ne bi smeli biti omejeni le na odzivanje na krizo / obvladovanje izrednih razmer. Za sisteme zgodnjega opozarjanja ter usposabljanje in vaje se na primer šteje, da so ukrepi za pripravljenost, vendar se uporabljajo in so vzpostavljeni tudi v izrednih razmerah.

Po potrebi vključite informacije o več čezmejnih tveganjih, in sicer v ta namen kopirajte zgornja vprašanja.

Po potrebi:

Vprašanje 23 Tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami

Navedite vsa tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami.

Države članice bi morale na podlagi tveganj, opredeljenih v delu I (Ocena tveganja), po potrebi opredeliti tveganja, ki so po njihovem mnenju tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami. Če se uporabi matrika tveganja, so navedeni v zgornjem levem kotu (majhna verjetnost, vendar hude posledice). Upoštevajte tudi, da tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami ne spadajo nujno med „ključna tveganja“. Države članice naj kljub temu po potrebi opredelijo tveganja z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami ter opišejo ukrepe za preventivo in pripravljenost za odpravo teh tveganj.

Vprašanje 24 Prednostni ukrepi za preventivo in pripravljenost

Glej pojasnilo pri vprašanju 22.

Če je določeno tveganje z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami mogoče opredeliti tudi kot ključno tveganje s čezmejnimi posledicami, o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost poročajte le enkrat, nato pa navedite navzkrižno sklicevanje.

Države članice za nekatera tveganja o ukrepih za preventivo in pripravljenost poročajo že na podlagi druge zakonodaje in politik EU. Če je v skladu z zakonodajo ali politikami EU za to tveganje že treba poročati o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, se lahko navede sklicevanje na obstoječa poročila (glej Prilogo).

Navedite le dokumente, ki vključujejo ukrepe tako za preventivo kot za pripravljenost – če en element (ali oba) manjka, bi jih bilo treba vključiti v odgovor na vprašanje 24.1 in/ali 24.2.

Vprašanje 24.1 Prednostni preventivni ukrepi

Opišite obstoječe in načrtovane prednostne preventivne ukrepe.

Glej pojasnilo pri vprašanju 22.1.

Vprašanje 24.2 Prednostni ukrepi za pripravljenost

Opišite obstoječe in načrtovane prednostne ukrepe za pripravljenost.

Glej pojasnilo pri vprašanju 22.2.

Če je v skladu z zakonodajo ali politikami EU že treba poročati o prednostnih ukrepih za preventivo in pripravljenost, s katerimi se obravnava to tveganje, le navedite vsa poročila, ki so bila Komisiji že poslana.

Po potrebi vključite informacije o več tveganjih z majhno verjetnostjo, vendar hudimi posledicami, in sicer v ta namen kopirajte zgornja vprašanja.

⁽⁵⁷⁾ Člen 4(3) Sklepa št. 1313/2013/EU.

PRILOGA

Neizčrpen seznam tveganj, pomembnih na podlagi zakonodaje in/ali politik EU**Zaščita kritične infrastrukture**

Direktiva Sveta 2008/114/ES o ugotavljanju in določanju evropske kritične infrastrukture ter o oceni potrebe po izboljšanju njene zaščite (Besedilo velja za EGP) (UL L 345, 23.12.2008, str. 75).

Dodatna povezava: kritična infrastruktura.

Suša, onesnaženost voda

Direktiva 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1); prečiščena različica.

Dodatne povezave:

poročila o izvajanju in načrti upravljanja povodij;

pomanjkanje vode in suša v EU.

Poplave

Direktiva 2007/60/ES o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (Besedilo velja za EGP) (UL L 288, 6.11.2007, str. 27); prečiščena različica;

Sporočilo o okvirni direktivi o vodah in direktivi o poplavah: ukrepi za doseg „dobrega stanja“ voda v EU in za zmanjšanje poplavne ogroženosti (COM(2015) 120 final).

Dodatna povezava: poročila o izvajanju in načrti za obvladovanje poplavne ogroženosti.

Strategija za gozdove

Nova strategija EU za gozdove: za gozdove in gozdarski sektor (COM(2013) 659 final).

Dodatna povezava: gozdarska politika EU in politike EU, povezane z gozdovi

Razvoj podeželja v obdobju 2014–2020: pregledi po državah.

Geološka tveganja

Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive Sveta 89/106/EGS; prečiščena različica.

Dodatna povezava: evrokodi.

Tveganja za zdravje

Sklep št. 1082/2013/EU o resnih čezmejnih nevarnostih za zdravje in o razveljavitvi Odločbe št. 2119/98/ES (Besedilo velja za EGP) (UL L 293, 5.11.2013, str. 1); prečiščena različica;

Dodatne povezave:

ocena tveganja za javno zdravje; Evropska agencija za varnost hrane ⁽¹⁾;

Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni ⁽²⁾.

Bolezen živali in rastlin

Uredba (EU) 2016/429 o prenosljivih boleznih živali (Besedilo velja za EGP); prečiščena različica.

Direktiva 2005/65/ES o krepitvi varnosti v pristaniščih (Besedilo velja za EGP); prečiščena različica.

Ukrepi za nadzor nad/boj proti:

— klasični prašičji kugi: Direktiva Sveta 2001/89/ES; prečiščena različica,

— afriški prašičji kugi: Direktiva Sveta 2002/60/ES; prečiščena različica,

⁽¹⁾ V primeru resne čezmejne nevarnosti za zdravje, ki spada v njeno pristojnost.

⁽²⁾ Če je nevarnost (a) biološkega izvora ter zajema nalezljive bolezni ali protimikrobno odpornost in okužbe, povezane z zdravstveno oskrbo, ali (b) neznanega izvora.

- afriški konjski kugi: Direktiva Sveta 92/35/EGS; prečiščena različica,
- parkljevki in slinavki: Direktiva Sveta 2003/85/ES; prečiščena različica.

Dodatne povezave: Evropska agencija za varnost hrane.

Tveganja za industrijske nesreče

Direktiva Sveta 2012/18/EU o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (Besedilo velja za EGP).

Dodatne povezave:

politika na področju industrijskih nesreč;

Poročilo o uporabi Direktive 96/82/ES v državah članicah.

Kemična, biološka, radiološka in jedrska varnostna tveganja

Odločba Sveta (87/600/Euratom) o ureditvah Skupnosti za pospešeno izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku.

Akcijski načrt za okrepitev pripravljenosti na kemična, biološka, radiološka in jedrska varnostna tveganja COM/2017/0610 final

Dodatne povezave:

politika o zavarovanju nevarnih snovi;

Evropska skupnost za izmenjavo informacij ob radioloških izrednih dogodkih (ECURIE).

Jedrsko in radiološko tveganje

Direktiva Sveta 2014/87/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov.

Direktiva Sveta 2013/59/Euratom o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja; prečiščena različica.

Zanesljiva oskrba z energijo – električna energija

Uredba Komisije (EU) 2017/2196 o vzpostavitvi omrežnega kodeksa o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe (Besedilo velja za EGP).

Uredba (EU) 2019/941 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije (Besedilo velja za EGP).

Pregled veljavnih nacionalnih pravil in praks v zvezi s pripravljenostjo na tveganja na področju zanesljive oskrbe z električno energijo.

Dodatne povezave:

Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER);

Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E).

Zanesljiva oskrba z energijo – plin

Uredba (EU) 2017/1938 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom (Besedilo velja za EGP).

Direktiva (EU) 2016/1148 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji.

Dodatne povezave: načrti preventivnih ukrepov in načrti za izredne razmere – 2019;

Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER);

Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnih omrežij zemeljskega plina (ENTSO-G).

Varnost na področju nafte in zemeljskega plina na morju

Direktiva 2013/30/EU o varnosti naftnih in plinskih dejavnosti na morju in spremembi Direktive 2004/35/ES (Besedilo velja za EGP) (UL L 178, 28.6.2013, str. 66).

Dodatne povezave: ocena učinka in pregledi.

Pomorska strategija

Akcijski načrt za strategijo EU za pomorsko varnost.

Direktiva 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje.

Dodatne povezave: pregled pomorskega prostorskega načrtovanja.

Tveganja, povezana z varnostjo

Sporočilo o izvajanju evropske agende za varnost z namenom boja proti terorizmu ter utiranja poti k učinkoviti in pravi varnostni uniji (COM(2016) 230 final).

Skupni okvir o preprečevanju hibridnih groženj: odziv Evropske unije (JOIN(2016) 18 final).

Akcijski načrt za podporo pri varovanju javnih prostorov (COM(2017) 612 final).

Dodatne povezave:

evropska agenda za varnost;

Poročilo o stanju in trendih na področju terorizma v EU (TE-SAT 2018);

agencija: Europol.

Kibernetska varnost

Odpornost, odvrčanje in obramba: okrepitev kibernetske varnosti za EU (JOIN(2017) 450 final).

Dva zakonodajna predloga za izboljšanje čezmejnega dostopa do elektronskih dokazov:

- predlog uredbe o evropskem nalogu za predložitev in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih zadevah (COM(2018) 225 final),
- predlog direktive o določitvi harmoniziranih pravil o imenovanju pravnih zastopnikov za namene zbiranja dokazov v kazenskih postopkih (COM(2018) 226 final).

Kibernetska varnost v energetskega sektorju

Priporočilo Komisije (EU) 2019/553 o kibernetski varnosti v energetskega sektorju.

Ocena učinka Komisije (SWD(2018) 403 final) o vzpostavitvi Evropskega industrijskega, tehnološkega in raziskovalnega strokovnega centra za kibernetsko varnost ter mreže nacionalnih koordinacijskih centrov.

Dodatne povezave: poročilo: Priporočila o izvajanju sektorskih pravil za kibernetsko varnost, 2019.

Neizčrpen seznam medsektorskih področij v skupnem interesu v zakonodaji in/ali politikah EU**Kulturna dediščina**

Na poti k celostnemu pristopu do kulturne dediščine za Evropo (COM(2014) 477 final).

Nova evropska agenda za kulturo (COM(2018) 267 final).

Evropski okvir ukrepanja na področju kulturne dediščine (SWD(2018) 491 final).

Dodatne povezave: Varstvo kulturne dediščine pred naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek. Primerjalna analiza obvladovanja tveganj v EU.

Naravna območja in habitati

Direktiva 2001/42/ES o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.

Poročilo o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.

Direktiva 2011/92/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (Besedilo velja za EGP); prečiščena različica.

Direktiva Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst; prečiščena različica.

Dodatne povezave: obračunavanje ekosistemskih storitev.

Prilagajanje podnebnim spremembam

Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov.

Strategija Evropske unije za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2013) 216 final).

Poročilo o izvajanju strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2018) 738 final).

Dodatne povezave:

nacionalni energetski in podnebni načrti;

profili držav;

preglednica pripravljenosti na prilagoditev;

strategija za prilagajanje – postopek ocenjevanja;

projekt PESETA;

Omrežje zavarovanih območij Natura 2000 in strog sistem zavarovanja vrst.

Okoljska odgovornost

Direktiva 2004/35/ES o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 35, 18.7.2013); prečiščena različica.

Dodatna povezava: okoljska odgovornost.

Zelena infrastruktura

Zelena infrastruktura – izboljšanje evropskega naravnega kapitala (COM(2013) 249 final).

Dodatne povezave:

strategija EU za zeleno infrastrukturo;

ekosistemske storitve in zelena infrastruktura;

kartiranje in ocenjevanje ekosistemov in njihovih storitev.

Migracije

Uredba Sveta (EU) 2016/369 o zagotavljanju nujne pomoči v Uniji (UL L 70, 16.3.2016, str. 1).

Dodatne povezave: Poročilo o napredku pri izvajanju evropske agende o migracijah (COM(2019) 126 final).

Upravljanje podatkov

Direktiva 2007/2/ES o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

Dodatne povezave:

baza znanja INSPIRE;

specifikacija podatkov za območja nevarnosti naravnih nesreč.
